

Sprawozdanie z działalności

Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Białymstoku

za rok 2013

Spis treści

Wstęp.....	3
I. POMOC OSOBOM I RODZINOM BĘDĄCYM W TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	3
1. Przyczyny korzystania z pomocy społecznej	3
2. Działalność decyzyjna Ośrodka	4
3. Świadczenia z pomocy społecznej	5
3.1. Zadania własne gminy	5
3.1.1. Świadczenia pieniężne	5
3.1.2. Składki na ubezpieczenie zdrowotne	5
3.1.3. Pomoc państwa w zakresie dożywiania	5
3.1.4. Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze.....	6
3.1.5. Praca socjalna	7
3.2. Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej realizowane przez gminę	8
3.2.1. Specjalistyczne usługi opiekuńcze, w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi	8
3.3. Zadania własne powiatu	9
3.3.1. Poradnictwo specjalistyczne	9
3.3.2. Domy pomocy społecznej	9
3.3.3. Ośrodek Interwencji Kryzysowej.....	11
3.4. Zadania z zakresu administracji rządowej realizowane przez powiat	13
3.4.1. Środowiskowy Dom Samopomocy	13
4. Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej	14
4.1. Asystent rodziny	14
4.2. Rodziny Zastępcze	15
4.3. Usamodzielnianie wychowanków	16
4.4. Mieszkania chronione	17
4.5. Kierowanie do placówek	17
4.6. Zadanie realizowane przez MOPR w Białymstoku, jako organizatora rodzinnej pieczy zastępczej	17
II. ŚWIADCZENIA OPIEKI ZDROWOTNEJ FINANSOWANE ZE ŚRODKÓW PUBLICZNYCH	20
III. DZIAŁANIA AKTYWIZACYJNE I REINTEGRACYJNE OSÓB I RODZIN	20
1. Pomoc osobom bezrobotnym i nieaktywnym zawodowo zagrożonym wykluczeniem społecznym.	20
2. Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością	22
3. Pomoc osobom doznającym przemocy w rodzinie oraz osobom stosującym przemoc	25
4. Pomoc osobom i rodzinom, w których występuje uzależnienie od alkoholu	26
5. Pomoc cudzoziemcom	27
6. Działania na rzecz społeczności romskiej	28
7. Pomoc osobom niepełnosprawnym	28
8. Pomoc osobom starszym	30
9. Pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	32
IV. REHABILITACJA SPOŁECZNA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	34
V. REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU USTAWY O ŚWIADCZENIACH RODZINNYCH, O POMOCY OSOBOM UPRAWNIONYM DO ALIMENTÓW ORAZ O DODATKACH MIESZKANIOWYCH	36
1. Świadczenia rodzinne	36
2. Fundusz alimentacyjny i dłużnicy alimentacyjni	37
2.1. Fundusz alimentacyjny	37
2.2. Dłużnicy alimentacyjni	37
3. Dodatki mieszkaniowe	39
VI. Współpraca Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Białymstoku z innymi podmiotami	40
VII. Kadra Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Białymstoku	42
VIII. PRZEPISY PRAWNE	43

Wstęp

Zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej pomoc społeczna ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Do zadań pomocy społecznej należy wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia ich niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka, a także podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia oraz integracji ze środowiskiem. Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Wspieranie osób i rodzin potrzebujących pomocy odbywa się w oparciu o zasadę subsydiarności, bowiem ustawa o pomocy społecznej zakłada uprzednie wykorzystanie przez podmiot ubiegający się o świadczenie własnych zasobów, a dopiero po ich wyczerpaniu sięganie po pomoc instytucji. Na osobach i rodzinach korzystających z pomocy społecznej ciąży obowiązek współdziałania z pracownikiem socjalnym w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej. W myśl ustawy o pomocy społecznej zgłaszane przez klientów potrzeby powinny być uwzględniane, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej.

I. POMOC OSOBOM I RODZINOM BĘDĄCYM W TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ

W 2013 r. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku objął różnego rodzaju wsparciem ok. 7,15 % mieszkańców miasta Białegostoku.

Tabela Nr 1. Liczba osób korzystających z pomocy w stosunku do liczby mieszkańców miasta Białegostoku

Rok	Liczba mieszkańców Białegostoku*	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	% mieszkańców Białegostoku objętych pomocą
2013	276 900	10 880	19 796	7,15

* źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej na 2013 rok dla Miasta Białegostoku

Tabela Nr 1 zawiera dane dotyczące ogólnej liczby rodzin i osób w tych rodzinach, którym MOPR udzielił wsparcia w 2013 r. W drodze decyzji administracyjnej w oparciu o ustawę o pomocy społecznej pomoc przyznano 13 081 osobom (liczba rodzin wynosiła 9 732), w rodzinach tych było 19 165 osób (co stanowi 6,92 % mieszkańców Białegostoku).

1. Przyczyny korzystania z pomocy społecznej

Stosownie do ustawowych regulacji świadczenia z pomocy społecznej mają charakter obowiązkowy bądź fakultatywny. Rodzaj, forma i rozmiar przyznawanych świadczeń uzależnione są od indywidualnej sytuacji osoby lub rodziny, okoliczności uzasadniających potrzebę udzielenia pomocy, liczby osób/rodzin potrzebujących wsparcia oraz od możliwości finansowych Ośrodka. W 2013 roku prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługiwało osobom i rodzinom, których dochód (netto) nie przekraczał kryterium dochodowego wynoszącego:

- dla osoby samotnie gospodarującej - 542 zł,
- na osobę w rodzinie - 456 zł (w przypadku rodziny),

przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednej z przesłanek wymienionych w art. 7 pkt 2-15 ustawy o pomocy społecznej, np. bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, uzależnienia.

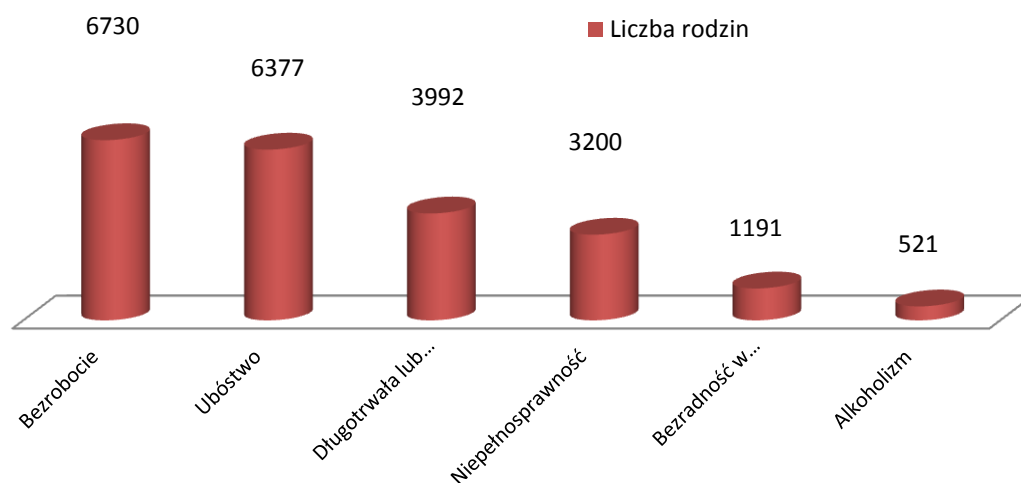
Tabela Nr 2. Przesłanki przyznania pomocy wymienione w art. 7 ustawy o pomocy społecznej

Lp.	Trudna sytuacja życiowa	2013	
		Liczba osób/rodzin	Liczba osób w rodzinie
1.	Ubóstwo	6 377	12 155
2.	Sieroctwo	6	6
3.	Bezdomność	328*	378
4.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	418	1 625
	w tym: wielodzietność	116	607
5.	Bezrobocie	6 730	13 101
6.	Niepełnosprawność	3 200	5 271
7.	Długotrwała lub ciężka choroba	3 992	7 193

8.	Przemoc w rodzinie	43	109
9.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	1 191	3 693
	w tym: rodziny niepełne	955	2 624
	rodziny wielodzietne	195	1 045
10.	Alkoholizm	521	780
11.	Narkomania	29	40
12.	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	201	230
13.	Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochrony uzupełniającej	52	150
14.	Zdarzenie losowe	5	12

* w tym świadczeniami pieniężnymi objęto 312 środowisk

Wykres Nr 1. Liczba osób/rodzin korzystających w 2013 r. z pomocy społecznej ze względu na okoliczności jej przyznania (określone w art.7 ustawy o pomocy społecznej)

2. Działalność decyzyjna Ośrodka

Tabela Nr 3. Informacja z działalności decyzyjnej MOPR za rok 2013 r.

Rodzaj decyzji	Liczba wydanych decyzji	Liczba wniesionych odwołań	Liczba decyzji zmienionych w trybie art.132 KPA	Liczba decyzji utrzymanych w mocy
1. ustawa o pomocy społecznej				
w sprawie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych (poza pobytem i usługami w domu pomocy społecznej)	65 631	199	3	160
w sprawie pobytu i usług w domu pomocy społecznej	841	19	1	13
2. ustawa o świadczeniach rodzinnych				
w sprawie świadczeń rodzinnych	17 997	524	15	328
3. ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów				
w sprawie dłużników alimentacyjnych	3 657	90	22	6
w sprawie Funduszu Alimentacyjnego	2 609	64	8	25
4. ustawa o dodatkach mieszkaniowych				
w sprawie dodatków mieszkaniowych	13 138	972	0	37

5. ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej				
w sprawie opieki nad dzieckiem	1 727	14	0	11
6. ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych				
w sprawie uprawnienia do świadczeń opieki zdrowotnej	227	2*	0	0

*dwa odwołania wniesione z uchybieniem terminu

Na ogólną liczbę **105 827** decyzji wydanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku wpłynęło **1 884** odwołań, tj. 1,8 %.

3. Świadczenia z pomocy społecznej

3.1. Zadania własne gminy

3.1.1. Świadczenia pieniężne

MOPR w Białymstoku przyznał w drodze decyzji administracyjnej (w ramach zadań własnych i zleconych gminie z zakresu pomocy społecznej) świadczenia 13 037 osobom z 9 706 rodzin. Wydał (łącznie) 65 554 decyzji, w tym: 63 678 – przyznających, 551 – odmownych.

Tabela Nr 4. Liczba rodzin/osób w rodzinach oraz kwoty świadczeń zrealizowanych w ramach zadań własnych gminy

Lp.	Formy pomocy	2013		
		Liczba osób/rodzin	Liczba osób w rodzinach	Kwota świadczeń w zł
1.	Zasiłki stałe	1 580	1 900	6 842 811
2.	Zasiłki okresowe	6 649 / 6 620	13 556	11 720 890
3.	Zasiłki celowe ogółem, w tym:	8 515 / 8 310	16 813	4 238 537
	- na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	5	12	5 900
	- zasiłki specjalne celowe	1 062	2 130	448 941

Tabela Nr 5. Liczba oraz koszt sprawienia pochówków

Liczba pochówków	Koszt w zł
22	48 558

3.1.2. Składki na ubezpieczenie zdrowotne

Tabela Nr 6. Liczba świadczeniobiorców oraz koszt opłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne w ramach zadań własnych gminy

Formy pomocy - zadania własne gminy	Liczba osób, za które opłacana była składka	Kwota świadczeń w złotych
Opłata składki za osoby: pobierające zasiłek stały, realizujące kontrakt socjalny, objęte indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego w CIS, objęte indywidualnym programem integracji, dzieci przebywające w placówkach pełniących funkcje wychowawcze	1 371	526 076

3.1.3. Pomoc państwa w zakresie dożywiania

Program realizowany był w oparciu o ustawę z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. W ramach Programu udzielano świadczeń w formie posiłków, zasiłków celowych na zakup posiłku lub żywności oraz doposażono punkty żywieniowe w szkołach. Pomoc była przyznawana, jeśli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekraczał 150% kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ustawy o pomocy społecznej. Ponadto Uchwałą Nr XXVI/301/08 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 31 marca 2008 r. zostały określone warunki odpłatności za pomoc w formie posiłku udzielonego w ramach ww. Programu w sytuacji posiadania dochodu przewyższającego ustalone kryteria, co pozwoliło na skorzystanie z tej formy pomocy większej liczbie osób/rodzin.

Tabela Nr 7. Pomoc w zakresie dożywiania

Wyszczególnienie		Liczba osób	Koszt ogółem (w zł)	Środki własne (w zł)	Dotacja (w zł)
Liczba osób objętych programem ogółem, w tym:		16 747	7 924 898	2 650 057	5 274 841
Liczba osób objętych programem, którym MOPR wypłacił zasiłek/opłacił posiłek z budżetu Ośrodka		4 583	6 889 505	2 169 064	4 720 441
posiłku	dzieci do 7 roku życia	686	360 983	78 283	282 700
	uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	2 254	1 044 701	306 511	738 190
	pozostałe osoby otrzymujące pomoc na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej	ŚDS 20	16 660	10 354	6 306
		DzDPS 601	870 544*	520 544*	350 000*
	dożywianie dzieci zgłoszonych przez szkoły (bez konieczności wydawania decyzji)	511	120 933	29 940	90 993
zasiłku celowego	dzieci do 7 roku życia	2215	5 346 227	1 743 976	3 602 251
	uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	2490			
	pozostałe osoby otrzymujące pomoc na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej	10741			
Utworzenie lub doposażenie punktów żywieniowych			300 000**	0	300 000**

* Finansowane z budżetu Dziennego Domu Pomocy Społecznej

** Finansowane z budżetu Departamentu Edukacji

W 2013 roku dożywianiem objęto 16 747 osób, które otrzymały pomoc na łączną kwotę 7 924 898 zł, z czego z budżetu MOPR wypłacono 6 889 505 zł (środki własne 2 169 064 zł, dotacja – 4 720 441 zł).

W szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy uczeń lub dziecko korzystające z zajęć w ramach rocznego przygotowania przedszkolnego w szkole lub przedszkolu wyrażał chęć zjedzenia posiłku, odpowiednio dyrektor placówki udzielał pomocy w formie posiłku informując jednocześnie ośrodek pomocy społecznej. Pomoc w takiej formie nie wymagała ustalenia sytuacji rodziny w drodze rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz wydania przez MOPR decyzji administracyjnej.

Na tej podstawie w 2013 r. opłacono posiłki 511 dzieciom na łączną kwotę 120 933 zł.

Na realizację Programu z budżetu Państwa MOPR w Białymstoku uzyskał dotację celową w wysokości 4 720 441 zł, którą w całości wykorzystał. Dotacja stanowiła 69% wydatków poniesionych przez MOPR w ramach Programu.

3.1.4. Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze

W roku 2013 usługi opiekuńcze na rzecz osób starszych, chorych i niepełnosprawnych były świadczone w miejscu zamieszkania przez cztery podmioty: „Caritas” Archidiecezji Białostockiej, Polski Czerwony Krzyż, Polski Komitet Pomocy Społecznej oraz Stowarzyszenie „Ku Dobrej Nadziei”. Obowiązujące w 2013 r. ceny odpłatności za 1 godzinę usług wynosiły: 16,50 zł (PCK, PKPS) oraz 17,90 zł (Caritas, KDN). Rada Miejska Białegostoku Uchwałą Nr XXVI/248/04 z dnia 31 maja 2004 r. ustanowiła szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również tryb ich pobierania. Zgodnie z tym przepisem ustalano odpłatność za przyznane usługi.

Ponadto w siedzibie Domu Pomocy Społecznej w Białymstoku przy ul. Baranowickiej 203 świadczone były specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z chorobą Alzheimera (z usług korzystało 13 osób). Cena odpłatności za jedną godzinę usługi wynosiła 4,07 zł.

Tabela Nr 8. Liczba osób/rodzin oraz osób w tych rodzinach; kwota wydatkowana na świadczenie usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych realizowanych w ramach zadań własnych gminy

Usługi opiekuńcze	Liczba osób/rodzin	Liczba osób w rodzinach	Koszt świadczeń (w zł)
Usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania	372/370	403	2 478 023
Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z chorobą Alzheimera świadczone w DPS w Białymstoku, ul. Baranowicka 203	13	13	60 317

3.1.5. Praca socjalna

Praca socjalna jest świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Praca socjalna należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym, przy czym świadczona jest bez względu na posiadany dochód.

Pracę socjalną świadczone klientom korzystającym z innych świadczeń pomocy społecznej jak również osobom i rodzinom wykazującym potrzebę uzyskania tej formy wsparcia. W 2013 r. pomocą w formie pracy socjalnej objęto 21 114 osób z 13 710 rodzin.

Działania podejmowane przez pracowników socjalnych w ramach pracy socjalnej:

- rozpoznawanie i ustalanie potrzeb w zakresie pomocy społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem osób i rodzin dysfunkcyjnych, które z powodu ubóstwa, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej choroby, przemocy w rodzinie, alkoholizmu, bezdomności, narkomanii lub innych okoliczności, znalazły się w trudnej sytuacji życiowej,
- informowanie osób i rodzin o przysługujących im świadczeniach i dostępnych formach pomocy m.in. o możliwości uzyskania świadczeń rodzinnych, alimentów płaconych przez fundusz alimentacyjny, podwyższenia alimentów, a także o możliwości rozłożenia na raty oraz umorzenia zaległości czynszowych oraz uzyskania dodatku mieszkaniowego,
- wnioskowanie o przydzielenie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych asystenta rodziny,
- kontakt się z pedagogami szkolnymi, wychowawcami, kuratorami, lekarzami rodzinnymi, najbliższą rodziną, sąsiadami celem poprawy funkcjonowania rodziny w środowisku,
- wskazywanie rodzicom instytucji, w których można uzyskać diagnozę rozwoju i rehabilitacji dzieci,
- kierowanie dzieci do świetlic socjoterapeutycznych,
- pomoc w kompletowaniu dokumentów do: Miejskiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Białymstoku - w celu uzyskania orzeczenia o niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności; szkół - w celu uzyskania stypendiów; do sądów i komorników oraz działu świadczeń rodzinnych - w celu uzyskania alimentów, nabycia uprawnień do zasiłków rodzinnych wraz dodatkami, a także uzyskania dodatku mieszkaniowego,
- kierowanie byłych więźniów (osób bezdomnych) do schroniska prowadzonego przez Stowarzyszenie Penitencjarnego „Patronat”; kierowanie osób bezdomnych do placówek prowadzonych przez: Caritas Archidiecezji Białostockiej (dom dla bezdomnych, noclegownia, ogrzewalnia), Stowarzyszenie „Ku Dobrej Nadziei” (pokoje treningowe, ogrzewalnia),
- pomoc osobom i rodzinom w uzyskaniu wsparcia w formie żywności, odzieży, obuwia z organizacji pozarządowych, w tym Caritas, PCK, PKPS,
- sporządzanie pism do Zarządu Mienia Komunalnego w Białymstoku popierających wnioski o przydział lokalu socjalnego,
- monitorowanie w okresie jesienno - zimowym miejsc przebywania osób bezdomnych,
- zawieranie z osobami bezdomnymi programów wychodzenia z bezdomności,
- pomoc osobom i rodzinom w rozwiązywaniu problemów wynikających z wystąpienia przemocy w rodzinie m.in. poprzez uruchamianie procedury Niebieskiej Karty, kierowanie do Ośrodka Interwencji Kryzysowej w celu uzyskania specjalistycznej porady np. prawnika, psychologa,
- współpraca z dzielnicowymi: wspólne wejścia w środowisko, monitorowanie rodziny, w której występuje problem przemocy lub zagrożonej patologią,
- motywowanie osób z zaburzeniami psychicznymi do podjęcia specjalistycznego leczenia psychiatrycznego,
- pomoc w realizacji postanowień sądu w sprawie przyjęcia osoby chorej do szpitala psychiatrycznego,
- podejmowanie interwencji w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia osób, szczególnie w sprawach dotyczących małoletnich, osób starszych, niepełnosprawnych, samotnych oraz z zaburzeniami

- psychicznymi, poprzez wzywianie funkcjonariuszy Policji, a także innych służb, jak np. lekarza rodzinnego, pogotowia ratunkowego; kontakt się z administracją osiedlową, Policją, sądami,
- pomoc w redagowaniu pism urzędowych - podania, pozwы do sądów, odwołania, skargi,
 - wydawanie klientom zaświadczeń do instytucji m.in. do sądu, Policji, komornika sądowego, Zarządu Mienia Komunalnego w Białymstoku, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Białymstoku, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Białymstoku, Wojewódzkiej Poradni Zdrowia Psychicznego w Białymstoku, przedszkoli, szkół, uczelni oraz organizacji społecznych i pozarządowych,
 - mobilizowanie klientów do dokonywania rejestracji w urzędzie pracy (a następnie jej utrzymania), do podjęcia pracy stałej lub dorywczej, wykonywania prac społecznie użytecznych oraz motywowanie do uczestnictwa w kursach, szkoleniach podwyższających kwalifikacje bądź umożliwiających nabycie nowych umiejętności przydatnych w poszukiwaniu pracy,
 - wydawanie „karty aktywności zawodowej bezrobotnego” celem dokumentowania faktu poszukiwania pracy przez osobę bezrobotną,
 - monitorowanie funkcjonowania osób samotnych, starszych i niepełnosprawnych w środowisku społecznym (pomoc w realizacji recept, w uzyskaniu dostępu do świadczeń zdrowotnych, kontakt z administracją osiedlową celem naprawy usterek występujących w mieszkaniach podopiecznych),
 - pomoc w uzyskaniu uprawnień do świadczeń emerytalno-rentowych w ZUS i KRUS,
 - informowanie o możliwości uzyskania ulg i uprawnień przysługujących osobie niepełnosprawnej,
 - pomoc w realizacji programów usamodzielnienia młodzieży opuszczającej rodziny zastępcze lub placówki opiekuńczo-wychowawcze,
 - składanie do sądu wniosków o objęcie rodzin nadzorem kuratora oraz o umieszczenie osób wymagających całodobowej opieki w domu pomocy społecznej bez ich zgody,
 - udzielanie osobom i rodzinom zagrożonym problemem alkoholowym informacji o możliwości podjęcia terapii, motywowanie do utrzymania abstynencji od alkoholu, współpraca z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Białymstoku, rozpoznawanie sytuacji osób i rodzin z problemem uzależnienia od alkoholu, przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych i kierowanie do MKRPA wniosków w sprawie leczenia osób uzależnionych od alkoholu,
 - kierowanie m.in. osób bezrobotnych i bezdomnych do uczestnictwa w Centrum Integracji Społecznej oraz do Klubu Integracji Społecznej,
 - pomoc w załatwianiu formalności związanych z umieszczeniem dziecka w przedszkolu, w tym popieranie wniosków klientów o przyjęcie dziecka do przedszkola.

Praca socjalna była również realizowana w oparciu o kontrakt socjalny. Narzędzie to służy wzmocnieniu aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Kontrakt socjalny jest rodzajem umowy, w którym określa się sposób współdziałania osoby lub rodziny z pracownikiem socjalnym w celu rozwiązywania problemów klientów. W 2013 r. realizowano 562 kontraktów socjalnych, z czego 462 zawarto w 2013 r. (w tym 335 w ramach projektu MOPR „Aktywność kluczem do sukcesu”), a 100 - w poprzednich latach. Spośród wszystkich osób, z którymi zawarto kontrakt socjalny 438 osób zakończyło pozytywnie realizację uzgodnionych działań, 57 osób zerwało zawartą umowę. Pozostałe kontrakty są nadal realizowane w 2014 r.

3.2. Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej realizowane przez gminę

3.2.1. Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Na podstawie Rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych ww. usługi były świadczone przez dwie organizacje pozarządowe: Polski Czerwony Krzyż Oddział Okręgowy w Białymstoku i Polski Komitet Pomocy Społecznej Oddział Okręgowy w Białymstoku. Cena odpłatności za 1 godzinę usług wynosiła 18,20 zł.

Tabela Nr 9. Udzielone świadczenia oraz kwota wydatkowana na świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych

Formy pomocy	Liczba osób	Koszt świadczeń (w zł)
Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi	21	270 488

3.3. Zadania własne powiatu

3.3.1. Poradnictwo specjalistyczne

Poradnictwo specjalistyczne, w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne, jest świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód. Poradnictwo specjalistyczne, poza prawnym, które świadczone jest również przez prawników Działu Specjalistycznego Poradnictwa Socjalnego, udzielane jest głównie przez pracowników Ośrodka Interwencji Kryzysowej.

W 2013r. udzielono następujących porad:

Poradnictwo psychologiczne - 1883 porady psychologiczne 940 osobom. Zakres problemów z jakimi zgłaszali się klienci obejmował: przemoc w rodzinie, kryzysy rozwojowe i sytuacyjne, zaburzenia emocjonalne, Dorosłe Dzieci Alkoholików, uzależnienia bliskich, kryzysy rodzinne, zaburzenia osobowościowe, zaburzenia czynnościowe (nerwice);

Poradnictwo pedagogiczne - 158 porad pedagogicznych 82 osobom - w związku z problemami wychowawczymi;

Poradnictwo rodzinne - 2575 porad rodzinnych 1285 osobom;

Poradnictwo mieszkaniowe i socjalne -154 porady socjalne i w sprawach mieszkaniowych 127 osobom. Problemy z jakimi zgłaszali się klienci dotyczyły wynajmu mieszkań z zasobów miasta;

Poradnictwo psychiatryczne – przeprowadzono 19 konsultacji psychiatrycznych z 16 osobami;

Poradnictwo prawne - w OIK udzielono 1296 porad prawnych 1098 osobom. Większość z nich dotyczyła prawa rodzinnego, prawa pracy, lokalowego oraz prawa karnego z zakresu przemocy w rodzinie. Prawnicy Działu Specjalistycznego Poradnictwa Socjalnego udzielili porad prawnych 260 rodzinom, przy czym dotyczyły one tematyki prawa rodzinnego, zabezpieczenia społecznego i ochrony praw lokatorów.

3.3.2. Domy pomocy społecznej

MOPR w Białymstoku realizując zadania ustawowe w zakresie zapewnienia opieki w domach pomocy społecznej osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącym samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych wydał 94 postanowienia i 841 decyzji administracyjnych

Tabela Nr 10. Domy Pomocy Społecznej

2013 r.	DPS Świerkowa	DPS Baranowicka (w tym Filia w Bobrowej)	Dom Opieki Społecznej Proletariacka	DPS na terenie innych powiatów	Krajowy Ośrodek Mieszkalno-Rehabilitacyjny	Ogółem
decyzje kierujące	86	31	11	77	10	215
decyzje umieszczające	53	5	6	0	0	64
decyzje w sprawie opłaty	148	71	13	167	0	399
decyzje wygaszające	71	13	8	71	0	163
Ogółem	358	120	38	315	10	841
postanowienia	2	6	0	86	0	94

W 2013 r. do domów pomocy społecznej skierowano 151 osób, w tym 39 osób do domów pomocy społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych.

W 2013 r. zostały umieszczone łącznie 123 osoby w domach pomocy społecznej, w tym:

- a) w domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów 68 osób, w tym:
 - 36 osób w domach pomocy społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych,
 - 28 osób w domach pomocy społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych,
 - 4 osoby w domach pomocy społecznej dla osób niepełnosprawnych intelektualnie,
- b) w domach pomocy społecznej na terenie Miasta Białystok 55 osób, w tym:
 - 51 w domu pomocy społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych,
 - 2 w domu pomocy społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych,
 - 2 w domach pomocy społecznej dps. dla osób niepełnosprawnych intelektualnie.

Koszt utrzymania mieszkańców Miasta Białystok przebywających w domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów w 2013r. wyniósł – 5 721 456,00 zł (na podstawie dyspozycji przekazywanych przez Ośrodek do Urzędu Miejskiego).

Na umieszczenie w domach pomocy społecznej oczekuje łącznie 131 osób w tym:

- a) 32 osoby oczekują na umieszczenie do domów pomocy społecznej na teren innych powiatów, w tym:
 - 6 osób do domów pomocy społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych,

- 3 osoby do domów pomocy społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych,
 - 3 osoby do domów pomocy społecznej dla osób niepełnosprawnych intelektualnie,
- b) 99 osób oczekuje na umieszczenie do domów pomocy społecznej w Białymstoku, w tym:
- 48 osób do domu pomocy społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych,
 - 29 osób do domu pomocy społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych,
 - 22 osoby do domu pomocy społecznej dla osób niepełnosprawnych intelektualnie.

Osoby wymagające zapewnienia natychmiastowej opieki (w szczególności kierowane postanowieniem Sądu) są umieszczane w domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów. W 2013 r. w domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów umieszczono w tym trybie 68 mieszkańców Miasta Białystok.

W 2013r. podpisano 26 umów, 25 aneksów do umów i 3 porozumienia z osobami zobowiązanymi do ponoszenia opłat za pobyt bliskich w domach pomocy społecznej i Domu Opieki Społecznej w Białymstoku.

Tabela Nr 11. Liczba umów oraz aneksów do umów w sprawie ponoszenia opłaty za pobyt

Liczba zawartych	Dom Pomocy Społecznej ul. Świerkowa	Dom Pomocy Społecznej ul. Baranowicka	Dom Opieki Społecznej ul. Proletariacka	DPS na terenie innych powiatów	Ogółem
umów	15	0	3	8	26
aneksów	7	5	2	11	25
porozumień	1	0	0	2	3
Ogółem	23	5	5	21	54

W 2013 roku MOPR przekazał do Urzędu Miasta tytułem opłaty za pobyt mieszkańców Miasta Białystok w domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów dyspozycje na kwotę 5 721 456 zł.

Na terenie Miasta Białystok funkcjonuje:

1. Dom Pomocy Społecznej przy ul. Świerkowej 9 dla osób przewlekle somatycznie chorych, który dysponuje 184 miejscami. Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca domu od 1.04.2012 r. do 31.03.2013 r. wynosił 3 209 zł; od 1.04.2013 r. koszt ten wynosi 3 309 zł.

Średni przewidywany okres oczekiwania na umieszczenie wynosi: w przypadku kobiet - około 4 miesiące, w przypadku mężczyzn – około 8 miesięcy.

2. Dom Pomocy Społecznej przy ul. Baranowickiej 203 z Filią w Bobrowej; dysponuje łącznie 306 miejscami, w tym:

- 244 dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie,
- 26 dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie,
- 36 dla osób przewlekle psychicznie chorych - Filia w Bobrowej.

Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca od 1.04.2012 r. do 31.03.2013 r. wynosił 4 339 zł; od 1.04.2013 r. wynosi 4 394 zł. Średni przewidywany czas oczekiwania na umieszczenie wynosi:

- na oddział dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie ok. 16 lat,
- na oddział dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie ok. 2 lat,
- na oddział dla osób przewlekle psychicznie chorych - Filia w Bobrowej: kobiety ok. 12 lat, mężczyźni ok. 17 lat.

3. Dom Opieki Społecznej Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek od Cierpiących ul. Proletariacka 8 - dysponuje 25 miejscami. Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca od 1.01.2013 r. do 31.12.2013 r. wynosił 2 528 zł. Do Domu w 2013 r. zostało skierowanych 7 osób; umieszczono 6 osób.

W 2013 roku MOPR podejmował działania związane z zapewnieniem opieki w domach pomocy społecznej:

- złożył w sądzie 49 wniosków o wydanie postanowień w sprawie skierowania osób bezwzględnie wymagających pomocy a niewyrażających zgody na umieszczenie w domu pomocy społecznej,
- przeprowadzał rodzinne wywiady środowiskowych, w tym z opiekunami prawnymi osób przebywających w domach pomocy społecznej,
- co 6 miesięcy (oraz w miarę potrzeb) dokonywał z urzędu analizy sytuacji dochodowej mieszkańców domów pomocy społecznej oraz osób zobowiązanych do ponoszenia opłaty za pobyt bliskich w ww. domach,
- w przypadku, gdy dochód mieszkańca domu nie uległ zmianie, bądź zmiana dochodu nie przekroczyła 10% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej sporządzano pisma informujące, iż dotychczasowa

decyzja w sprawie opłaty nadal obowiązuje, a w przypadku, gdy dochód osób zobowiązanych nie przekraczał kwoty ustawowego kryterium przewidzianego dla osoby lub rodziny, redagował pisma do zobowiązanych, iż nie podejmuje się dalszych działań zmierzających do ustalenia zobowiązania.

3.3.3. Ośrodek Interwencji Kryzysowej

W strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Białymstoku funkcjonuje (jako ośrodek o zasięgu lokalnym) Ośrodek Interwencji Kryzysowej.

Do jego zadań należy w szczególności:

- interwencja kryzysowa, również w miejscu zamieszkania osoby zwracającej się o pomoc,
- specjalistyczne poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, socjalne, rodzinne, prawne,
- prowadzenie całodobowych dyżurów interwencyjnych,
- psychoterapia kryzysowa (indywidualna i rodzinna),
- zapewnienie czasowego pobytu kobietom oraz kobietom z dziećmi znajdującym się w sytuacji kryzysowej, w tym w sytuacji zagrożenia życia bądź bezpieczeństwa spowodowanego przemocą domową,
- prowadzenie tematycznych grup terapeutycznych oraz grup wsparcia,
- prowadzenie działań korekcyjno-edukacyjnych w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
- pomoc socjoterapeutyczna dla dzieci z rodzin (objętych pomocą OIK),
- tworzenie systemu wsparcia społecznego dla osób w sytuacji kryzysowej oraz rodzin znajdujących się w izolacji społecznej,
- interwencje w sytuacjach wydarzeń traumatycznych w skali masowej.

Tabela Nr 12. Zadania realizowane w 2013 roku przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej

Lp.	Forma pomocy – zadania własne powiatu	Liczba osób objętych pomocą
1.	Interwencja kryzysowa – pomoc doraźna i terapeutyczna	2085
2.	Poradnictwo psychologiczne	940
3.	Poradnictwo rodzinne	1 285
4.	Poradnictwo prawne	1 098
5.	Poradnictwo socjalne (w tym mieszkaniowe)	127
6.	Poradnictwo pedagogiczne	82
7.	Konsultacje psychiatryczne	16
8.	Praca z osobami stosującymi przemoc	153
9.	Schronienie w hostelu (kobiety i dzieci)	70
10.	Grupy dla osób doświadczających przemocy	15
11.	Grupy korekcyjno-edukacyjne dla OSP	45
12.	Grupy socjoterapeutyczne (dzieci i rodzice)	42
13.	Warsztaty „Szkoła dla Rodziców”	26
14.	Warsztaty dla młodzieży nt. radzenia sobie ze stresem	26

Interwencja kryzysowa

W roku 2013 przeprowadzono 7 422 interwencji. Z pomocy OIK skorzystało łącznie 2 085 osób (1 613 rodzin), w tym 1 101 osób po raz pierwszy i 984 osób, którym udzielano wsparcia w poprzednich latach.

Tabela Nr 13. Osoby, które zgłosiły się po raz pierwszy do OIK pochodziły z następujących środowisk

Rodzaj środowiska	Liczba osób
R - rodzina	635
RN - rodzina niepełna	166
KN - konkubinaty	76
RZ - rodzina zastępcza	6
S - osoba samotna	60
E – emeryci i renciści	13
brak danych	145
Razem	1 101

Tabela Nr 14. Problemy zgłoszone do OIK /liczba osób

Rodzaj problemu	Liczba osób*
A - alkoholizm	197
N - narkomania	20

UZ - inne uzależnienia	14
DDA - dorosłe dzieci alkoholików	33
B - bezrobocie	32
BR - bezradność	218
BZ - bezdomność	27
EX - eksmisja, zagrożenie eksmisją	13
KM - konflikt małżeński	213
KR - konflikt rodzinny	190
K - inne konflikty	122
PW - problemy wychowawcze	34
KP - konflikt z prawem	28
O - osoba doznająca przemocy	175
OSP - osoba stosująca przemoc	55
WL - wypadek losowy	20
Ż - żałoba	18
„S” - myśli samobójcze	29
CHPO - choroba psychiczna	40
Z - zaburzenia psychiczne i emocjonalne	66
NP - niepełnosprawność	26
W - wielodzietność	6
OM - ochrona macierzyństwa	13
ZK - zakład karny	4

*Zestawienie obejmuje zarówno problemy zgłaszane jako podstawowe, jak również współwystępujące, które złożyły się na sytuację kryzysową

Udzielanie schronienia kobietom oraz kobietom z dziećmi

Ośrodek Interwencji Kryzysowej prowadzi hostel z 15 miejscami. W 2013 roku udzielił schronienia 41 kobietom i 29 dzieciom, przy czym 4 kobiety skorzystały ze schronienia dwukrotnie. Ogółem ze schronienia skorzystało 70 osób. Liczba przyjęć do hostelu wyniosła 45. Okres pobytu w hostelu OIK wynosił 14 dni, w wyjątkowych sytuacjach był przedłużany do trzech miesięcy. Średni okres pobytu wynosił 31 dni (najkrótszy - 1 dzień, natomiast najdłuższy - 84 dni). Większość korzystających ze schronienia było mieszkańcami Białegostoku. Trzykrotnie wystąpiono o zwrot kosztów pobytu do gmin, w których kobiety miały ostatnie miejsce zameldowania.

Prowadzenie grup wsparcia, grup socjoterapeutycznych, szkoły dla rodziców

1. Grupy wsparcia dla kobiet doznających przemocy w relacjach rodzinnych
W 2013 roku kontynuowano pracę pierwszej grupy, która rozpoczęła się we wrześniu 2012 r., a zakończyła w czerwcu 2013 r. Następna grupa rozpoczęła pracę we wrześniu 2013r. i nadal jest kontynuowana (planowany termin zakończenia to czerwiec 2014 r.). W ramach grupy odbyło się 21 spotkań, w których uczestniczyło 15 osób.
2. Grupy socjoterapeutyczne dla dzieci w wieku 8-12 lat
W I półroczu 2013 roku uczestniczyło w zajęciach 13 osób (w ww. okresie odbyło się 28 spotkań). Od września 2013 r. rozpoczęła pracę nowa grupa, do której zakwalifikowano 12 osób (odbyło się 18 spotkań).
3. Grupy edukacyjne dla rodziców dzieci z grupy socjoterapeutycznej
Prowadzone były dwie grupy (pierwsza - kontynuowana z 2012 r. trwała do czerwca 2013 r., kolejna rozpoczęta we wrześniu 2013 r. prowadzona jest nadal). Odbyło się 11 spotkań, w których uczestniczyło łącznie 17 osób.
4. Zajęcia psychoedukacyjne dla rodziców pn. „Szkoła dla Rodziców”.
W 2013 roku zajęcia obejmowały dwie grupy, a program każdej z nich obejmował 10 spotkań. W pierwszej edycji uczestniczyło 12 osób, natomiast w drugiej 14 (łącznie udział wzięło 26 osób). Celem warsztatów było doskonalenie umiejętności wychowawczych poprzez budowanie relacji opartej na dialogu.
5. Grupy wsparcia dla pracowników socjalnych MOPR zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.
W 2013 roku odbywały się spotkania dwóch grup wsparcia (w 8 spotkaniach wzięło udział 10 osób).

Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc

W 2013 roku odbywały się spotkania pięciu grup korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc, grupy edukacyjnej oraz prowadzono pracę indywidualną.

1. Grupa korekcyjna w Areszcie Śledczym

Od stycznia do marca 2013 r. odbywały się spotkania grupy korekcyjnej dla mężczyzn w Areszcie Śledczym w Białymstoku. Była to kontynuacja grupy rozpoczętej w październiku 2012 r. W 2013 r. zrealizowano 10 spotkań. Uczestniczyło w nich 8 osób i tyle osób ukończyło pełny cykl zajęć. W październiku 2013 r. rozpoczęto spotkania drugiej grupy korekcyjnej dla mężczyzn (zrealizowano 7 spotkań, zajęcia kontynuowane są w 2014 r., w grupie uczestniczy 6 osób).

2. Grupy otwarte prowadzone w OIK

Przeprowadzono trzy edycje grupy korekcyjno-edukacyjnej o charakterze otwartym (planowany termin ukończenia to luty 2014 r.). Łącznie w 2013 r. odbyły się 44 spotkania grupy (oddziaływaniami korekcyjno-edukacyjnymi w OIK objęto 31 osób, w tym pełny cykl zajęć ukończyło 13 osób).

3. Inne działania w ramach programu

Na terenie OIK oraz w środowiskach rodzinnych zorganizowano 239 spotkań z osobami stosującymi przemoc oraz potencjalnymi uczestnikami oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych. Ogółem wymiar pracy indywidualnej wyniósł 253 godziny ze 153 osobami. Pracę indywidualną prowadziło 13 pracowników OIK.

Realizacja projektu pn. „Przyszłość zaczyna się dzisiaj”

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku we współpracy z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Białymstoku w ramach Programu Osłonowego „Wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie” w 2013 roku realizował projekt pt. „Przyszłość zaczyna się dzisiaj”. Jego istotnymi elementami były warsztaty dla młodzieży w wieku 13-18 lat na temat radzenia sobie ze stresem oraz wzbogacenie o nowe elementy programu grupy socjoterapeutycznej dla dzieci w wieku 8-12 lat. Obie propozycje adresowane są do osób z rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie lub zagrożonych jego wystąpieniem.

- *Warsztaty dla młodzieży* rozpoczęły się we wrześniu, a zakończyły w listopadzie 2013 r. (zajęcia obejmowały dwie grupy). Uczestniczyło w nich łącznie 26 osób (pierwsza grupa - 14, druga - 12). W ramach każdej grupy odbyło się 8 spotkań oraz 4 wyjścia: do kina, na kręgle oraz dwa wyjazdy do Parku Linowego w Doktorcach. Celem warsztatów było nabycie przez uczestników umiejętności radzenia sobie ze stresem, redukcji napięcia emocjonalnego, wykorzystania swoich mocnych stron w trudnych sytuacjach oraz poprawa funkcjonowania w społeczeństwie.

- *Zajęcia grupy socjoterapeutycznej dla dzieci* realizowane w ramach projektu (odbywały się od września do listopada 2013 r.). Dzieci wspólnie z rodzicami uczestniczyły w wycieczce do Parku Linowego w Doktorcach oraz w organizowanych wyjściach do Fikolandu, na ściankę wspinaczkową, do kręgielni i do Galerii Słędzińskich. W zajęciach uczestniczyło 12 osób. Spotkaniom tym towarzyszyły zajęcia edukacyjne dla rodziców. W ramach projektu odbyło się 6 spotkań, w których uczestniczyło 8 rodziców.

- *Wycieczki do Parku Linowego w Doktorcach*. Uczestnicy projektu „Przyszłość zaczyna się dzisiaj”, zarówno młodzież uczestnicząca w warsztatach, jak i dzieci z grupy socjoterapeutycznej wraz z rodzicami, wzięły udział w dwóch całonocnych wycieczkach do Parku Linowego. Celem wycieczek było zmniejszenie napięcia emocjonalnego, współpraca w grupie, budowanie relacji rodzic - dziecko oraz pokazanie alternatywnej formy zagospodarowania wolnego czasu.

3.4. Zadania z zakresu administracji rządowej realizowane przez powiat

3.4.1. Środowiskowy Dom Samopomocy przy ul. 11 Listopada 6

Środowiskowy Dom Samopomocy prowadzony przez MOPR jest dziennym ośrodkiem wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (dysponuje 50 miejscami). Ze świadczonych usług w 2013 r. korzystały 52 osoby, w tym 5 osób z chorobą psychiczną i 47 osób upośledzonych umysłowo ze sprzężonymi zaburzeniami.

1. Formy prowadzonej działalności

Zajęcia dla uczestników prowadzone były indywidualnie oraz w kilkusobowych grupach w pracowniach: plastycznej, gospodarstwa domowego z elementami rękodziela, komputerowo-wydawniczej, technicznej, kulturalno-oświatowej z elementami relaksacji, usprawniania fizycznego, muzycznej z elementami teatru, treningu kulinarnego. Podczas prowadzonych zajęć realizowano tematykę adekwatną dla danej pracowni (w ramach terapii zajęciowej) oraz treningi: samoobsługi i zaradności życiowej, umiejętności społecznych i interpersonalnych, efektywnego wykorzystania czasu wolnego.

2. Praca socjalna realizowana była poprzez działania:

- pomoc podopiecznym w rozwiązywaniu problemów, z którymi nie radzą samodzielnie (sprawy urzędowe i rodzinne),
- poradnictwo socjalne (udzielenie informacji w zakresie aktualnych przepisów prawnych dotyczących pomocy świadczonej przez właściwe instytucje rządowe, samorządowe i organizacje pozarządowe),
- współpraca z instytucjami w celu integracji ze społeczeństwem (pobudzanie społecznej aktywności, podniesienie jakości życia, poprawa sytuacji życiowej).

3. Środowiskowy Dom Samopomocy oprócz treningów realizował następujące zadania:
- konsultacje terapeutyczne, poradnictwo socjalne: indywidualne rozmowy wspierające, porady o charakterze interdyscyplinarnym, edukacja i instruktaż wobec uczestników i ich rodzin, prowadzenie grupy wsparcia z elementami psychoedukacji w cyklu cotygodniowych spotkań, prowadzenie diagnozy w zakresie potrzeb seksualnych i opracowanie programu grupy edukacyjnej dla uczestników ŚDS,
 - profilaktyka zdrowotna: pomoc doraźna, podawanie leków, pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych, profilaktyka i ochrona zdrowia, trening higieniczny,
 - zapewnienie posiłków w trakcie pobytu w ŚDS,
 - prowadzenie grupy wsparcia z elementami psychoedukacji (w zajęciach uczestniczyło średnio 28 osób),
 - kontynuacja procesu wdrażania opracowanych w 2012 roku wewnętrznych algorytmów działań podejmowanych wobec uczestników. W wyniku stosowania algorytmów uzyskano rezultaty:
 - ✓ zmniejszenie występowania sytuacji niszczenia mienia przez uczestników,
 - ✓ zwiększenie kompetencji bezpiecznego reagowania w sytuacjach konfliktowych,
 - ✓ wzrost poczucia bezpieczeństwa na terenie ośrodka.

Ponadto w 2013 r. specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczone były przez Środowiskowy Dom Samopomocy, ul. Pogodna 63 prowadzony przez Caritas Archidiecezji Białostockiej gdzie skierowano 49 osób.

4. Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej

4.1. Asystent rodziny

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. określa m.in. zadania asystenta rodziny. Zgodnie z tym przepisem zadaniem asystenta rodziny jest skuteczna pomoc rodzinie przeżywającej trudności w opiece nad dziećmi i wychowywaniu dzieci, wsparcie w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, praca z rodzicami biologicznymi, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej, w celu przywrócenia pełnej władzy rodzicielskiej.

W 2013 r. zatrudnionych było 10 asystentów. W ramach Resortowego Programu Wspierania Rodzin i Systemu Pieczy Zastępczej na rok 2013 r. „Asystent rodziny” było zatrudnionych 7 asystentów, pozostałych 3 finansowano ze środków własnych Ośrodka

Wsparciem asystenta rodziny zostały objęte 104 rodziny, w których przebywało 253 dzieci, z czego 16 w rodzinach zastępczych lub placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Przeciętnie każdy asystent rodziny pracował z 10 rodzinami. Ponadto MOPR skierował 16 rodzin do współpracy z asystentem rodziny w Stowarzyszeniu „Droga”, wśród skierowanych rodzin była jedna zobowiązana przez sąd.

Na wniosek pracownika socjalnego za zgodą rodziny wsparcie w formie asystenta rodziny otrzymało 98 rodzin, zaś 6 rodzin na wniosek sądu. Na wniosek sądu sporządzono 6 opinii o objętych wsparciem rodzinach i ich członkach. Asystenci rodziny byli powoływani na świadków w sprawach sądowych dotyczących członków rodzin objętych wsparciem.

We współpracy z pracownikami socjalnymi bądź koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej opracowano 87 planów pracy z rodziną. Dokonano 73 okresowych ocen sytuacji rodzin. Po zakończeniu pracy z rodziną nadal monitorowano funkcjonowanie 8 rodzin. Z 21 rodzinami zakończono współpracę ze względu na: osiągnięte cele (4 rodziny), zaprzestanie współpracy z asystentem (12 rodzin), brak efektów (3 rodziny), zmianę miejsca zamieszkania (2 rodziny).

Zorganizowano 95 grup roboczych, podczas których omawiano sytuację rodzin i podjęto wspólne działania zmierzające do poprawy funkcjonowania rodziny. Ponadto asystenci współpracowali z Zespołem Interdyscyplinarnym w Mieście Białystok - uczestniczyli w 44 grupach roboczych powołanych w ramach procedury Niebieskiej Karty.

Asystenci rodziny podejmowali planowe działania mające na celu przywrócenie rodzinie zdolności do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, były to w szczególności działania w zakresie prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz dotyczące poprawy sytuacji mieszkaniowej, zdrowotnej, finansowej i zawodowej.

W ramach podjętych działań osiągnięto następujące efekty:

- w 76 rodzinach o zaburzonych funkcjach opiekuńczo-wychowawczych nastąpiła poprawa sytuacji dzieci w rodzinie,
- 2 dzieci wróciło do rodziny biologicznej,
- 1 rodzina nie została pozbawiona całkowicie władzy rodzicielskiej (dziecko pozostało w rodzinie zastępczej),
- z uwagi na efektywną współpracę z asystentem 3 rodzinom nie została ograniczona lub nie zostały one pozbawione władzy rodzicielskiej,

- 11 rodziców wzięło udział w zajęciach „szkoła dla rodzica”,
- 21 osób podjęło terapię małżeńską i indywidualną,
- 13 dzieci zgłoszono do programu „Wychowawca Podwórkowy”,
- 49 dzieci zgłoszono do placówek wsparcia dziennego,
- nastąpiła poprawa komunikacji w rodzinie - 74 rodziny,
- poprawa funkcjonowania rodziny oraz podziału obowiązków - 88 rodzin,
- 50 rodzin wzięło udział w mediacji,
- wsparcia wolontariusza (odrabianie lekcji, efektywne wykorzystanie czasu wolnego) - 20 dzieci,
- 8 dzieci/młodzieży zgłoszono do projektu „Przyszłość zaczyna się dziś” w OIK,
- złożenie wniosku o lokal -18 rodzin,
- w 49 rodzinach zauważalna jest poprawa utrzymania czystości w mieszkaniu,
- uzyskanie dodatku mieszkaniowego - 23 rodziny,
- złożenie wniosku o oddłużenie mieszkania - 8 wniosków,
- poprawa wyposażenia lokalu (pomoc w uzyskaniu sprzętu gospodarstwa domowego i wyposażeniu mieszkania), poprawa warunków mieszkaniowych - 46 rodzin,
- 23 rodziny zmotywowano do wykonania remontu,
- zwiększenie dbałości o czystość zwierząt domowych - 11 rodzin,
- 17 osób podjęło terapię odwykową,
- 20 osób podjęło terapię psychiatryczną,
- większa dbałość rodziców o przestrzeganie terminów wizyt lekarskich, stan zdrowia swój i członków rodziny - 87 rodzin,
- złożenie wniosku o ustalenie stopnia niepełnosprawności bądź ustalenie niezdolności do pracy - 12 osób,
- 81 osób podjęło bądź kontynuuje leczenie u lekarzy specjalistów,
- poprawa higieny osobistej członków rodziny,
- w 32 rodzinach nastąpiła poprawa sytuacji finansowej,
- w 27 rodzinach opracowano budżet domowy,
- 64 rodziny nabyły umiejętność planowania wydatków,
- 22 osoby podjęły zatrudnienie,
- nabycie umiejętności załatwiania spraw w urzędach i instytucjach - 46 rodziców,
- podwyższenie kwalifikacji zawodowych, poprzez doksztalcanie się w celu zwiększenia możliwości podjęcia zatrudnienia -75 osób,
- umiejętność sporządzenia CV - 21 osób,
- udział w Warsztaty Aktywnego Poszukiwania Pracy - 3 osoby,
- uzyskanie konsultacji prawnika - 34 osoby,
- 40 rodzin skierowano do akcji „Szlachetna paczka”,
- złożenie wniosku anulowanie mandatów MPK – 3 rodziny.

4.2. Rodziny Zastępcze

W 2013 r. na terenie Białegostoku funkcjonowało 259 rodzin zastępczych, w których przebywało 342 dzieci.

Tabela Nr 15. Typy rodzin zastępczych

Typ rodziny zastępczej						Liczba rodzin/liczba dzieci	
Spokrewniona		Niezawodowa		Zawodowa		Łącznie liczba rodzin	Łącznie liczba dzieci
Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci		
177	219	67	84	15	39	259	342

W załączniku do Uchwały Nr XXXV/414/12 Rady Miasta Białystok z dnia 26 listopada 2012 r. w sprawie przyjęcia 3-letniego Miejskiego Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Białegostoku na lata 2012-2014, został określony limit nowo utworzonych rodzin na rok 2013. Zgodnie z tym limitem w 2013 roku powstały 2 nowe rodziny zastępcze zawodowe.

Tabela nr 16. Świadczenia pieniężne

Formy pomocy	Typy rodziny zastępczej						Łącznie kwota w zł
	Spokrewniona		Niezawodowa		Zawodowa		
	Liczba świadczeń	Kwota w zł	Liczba świadczeń	Kwota w zł	Liczba świadczeń	Kwota w zł	
Pomoc na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej	2 475	1 493 022	981	830 030	418	387 097	2 710 149
Jednorazowe świadczenie pieniężne na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z przyjęciem dziecka do rodziny zastępczej	24	16 748	16	12 627	23	19 683	49 058
Dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka (raz w roku)	22	9 551	8	2 740	13	3 900	16 191
Inne zdarzenia mające wpływ na jakość sprawowanej opieki	74	62 433	17	16 169	1	1 160	79 762
Wynagrodzenie i należne składki rodzin zastępczych zawodowych i z tytułu pełnienia funkcji rodziny pomocowej	0	0	0	0	170	492 479	492 479

4.3. Usamodzielnianie wychowanków

Pomoc z tytułu usamodzielniania przysługuje wychowankom opuszczającym rodziny zastępcze oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze, tj. instytucjonalną pieczę zastępczą oraz placówki, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, tj. domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę i młodzieżowe ośrodki wychowawcze.

Tabela nr 17. Usamodzielnianie wychowanków rodzin zastępczych

Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki		Pomoc pieniężna na usamodzielnianie		Pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej		Razem
Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w zł	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w zł	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w zł	Kwota świadczeń w zł (łącznie)
106	470 649	28	136 761	15	26 978	634 388

W 2013 r. usamodzielniano 119 wychowanków rodzin zastępczych.

Tabela nr 18. Usamodzielnianie wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych

Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki		Pomoc pieniężna na usamodzielnianie		Pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej		Razem
Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w zł	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w zł	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w zł	Kwota świadczeń w zł (łącznie)
63	254 200	8	35 979	9	20 210	310 389

W 2013 r. usamodzielniano 69 wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Tabela nr 19. Usamodzielnienie wychowanków placówek określonych w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej (młodzieżowych ośrodków wychowawczych, zakładów poprawczych, domów pomocy społecznej)

Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki		Pomoc pieniężna na usamodzielnienie		Pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej		Razem
Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w zł	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w zł	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w zł	Kwota świadczeń w zł (łącznie)
18	78 302	3	13 176	3	5 000	96 478

W roku 2013 r. objęto pomocą finansową 19 wychowanków placówek określonych w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

4.4. Mieszkania chronione

W Białymstoku funkcjonuje 5 mieszkań chronionych przeznaczonych dla usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek określonych w art. 88. ust. 1 ustawy o pomocy społecznej. Mieszkania chronione zlokalizowane są przy ulicach:

- Pułaskiego 63/56,
- Waszyngtona 22/74,
- Pułkowa 1/79,
- Komisji Edukacji Narodowej 9/3,
- Pietkiewicza 6D m. 92.

W 2013 r. w mieszkaniach chronionych zamieszkiwało 22 usamodzielnianych wychowanków, w tym 16 dziewcząt (1 wychowanka z małoletnim dzieckiem) oraz 6 chłopców, ogółem korzystały 23 osoby.

Zasoby mieszkań chronionych wzrosły w 2013 r. dzięki pozyskaniu lokalu przy ul. Komisji Edukacji Narodowej 9 m. 3 oraz lokalu przy ul. Pietkiewicza 6D m. 92 (umowa z Komunalnym Towarzystwem Budownictwa Społecznego Spółka z o.o.).

Wychowankowie uczestniczyli w kosztach utrzymania mieszkania w wysokości zależnej od dochodu własnego. Z tego tytułu uzyskano kwotę 7 480 zł.

4.5. Kierowanie do placówek

W 2013 r. do poszczególnych placówek opiekuńczo-wychowawczych wydano 257 skierowań, w tym:

- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Jedynka” - 15,
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza im. dr Ireny Białówny - 66,
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Radość” - 21,
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Nadzieja” - 38,
- Pogotowie Opiekuńcze - 41,
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Moje Miejsce” - 31,
- Nasz Dom: Dobry Pasterz - 10,
- Rodzinny Dom Dziecka Św. Rodziny z Nazaretu - 4,
- Dom Powrotu - 31.

4.6. Zadanie realizowane przez MOPR w Białymstoku, jako organizatora rodzinnej pieczy zastępczej

Zarządzeniem Nr 1588/11 z dnia 7 grudnia 2011 r. Prezydent Miasta Białegostoku wyznaczył Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Miasta Białegostoku. Od dnia 1 stycznia 2012 r. w Ośrodku działa Zespół ds. Pieczy Zastępczej, który mieści się przy ul. Orlej 6a w Białymstoku.

W Zespole ds. Pieczy Zastępczej zatrudnionych było w roku sprawozdawczym 13 osób, w tym psycholog (1 etat), 2 pedagogów (3/4 etatu i 1/2 etatu), 6 koordynatorów (1- 4/5 etatu, 5 – pełny etat), 3 pracowników socjalnych (2-pełny etat, 1 – 3/4 etatu).

1. Prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka:

- w ramach kampanii promującej rodzicielstwo zastępcze przekazano pisma z prośbą o rozwieszenie plakatów promujących rodzicielstwo zastępcze w parafiach Kościoła Katolickiego, Prawosławnego oraz Chrześcijan Baptystów. Rozwieszono łącznie 50 plakatów i rozdano ok. 300 ulotek;
- Nawiązano kontakt z mediami (artykuły);
- Wydrukowano 2500 ulotek oraz 200 plakatów;
- W Nr 246 Kuriera Porannego, który ukazał się dnia 20 grudnia 2013 r. wykupiono usługę reklamową w postaci zamieszczenia plakatu promującego rodzicielstwo zastępcze.

2. Kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej:

- W roku 2013 r. wszczęto 15 procedur kwalifikacyjnych (jedno małżeństwo oraz 2 osoby samotne nie przeszli kwalifikacji i zrezygnowali ze szkolenia). W ramach tej procedury kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej uczestniczyli w spotkaniach z pedagogiem i psychologiem. Ponadto pracownik Zespołu ds. Pieczy Zastępczej spotykał się z kandydatami (także w ich miejscu zamieszkania), aby sprawdzić, czy spełniają oni warunki określone w art. 42 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

3. Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka:

- Pracownicy MOPR prowadzili 60-godzinne szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej. Odbyły się dwa takie szkolenia, które ukończyło 20 osób. Jedno ze szkoleń było współfinansowane przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w ramach „Resortowego programu wspierania rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2013”;

- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku zorganizował jedno 15-godzinne szkolenie dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej. Do szkolenia zakwalifikowano 10 osób.

Oba szkolenia prowadzone były według Programu PRIDE: Rodzinna Opieka Zastępcza, zatwierdzonego przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej (decyzja Ministra Polityki Społecznej nr 27/2013/RZ z dnia 29 listopada 2013 roku oraz nr 4/2012/RA z dnia 14 marca 2012 roku).

4. Zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby:

- MOPR zorganizował i przeprowadził zajęcia psychoedukacyjne „Szkoła dla rodziców”. Cykl ukończyło 11 osób. Szkolenie przeprowadzono w formie 10 spotkań. Każde spotkanie trwało cztery godziny dydaktyczne;

- Rodziny zastępcze miały możliwość wzięcia udziału w szkoleniach organizowanych przez Fundację Edukacji i Twórczości w ramach projektu „Innowacyjny system wsparcia wychowanków instytucji opieki zastępczej w Białymstoku”.

5. Zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych:

- Na terenie Zespołu ds. Pieczy Zastępczej odbywały się comiesięczne spotkania grupy wsparcia dla rodzin zawodowych i niezawodowych (skorzystało 15 osób) oraz grupy wsparcia dla rodzin zastępczych spokrewnionych (skorzystało 16 osób).

6. Organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy:

- 2 wolontariusze wykonywało świadczenie wolontariatu w MOPR do końca czerwca 2013 r. Wolontariusze pomagali dzieciom w nauce, zabierali na spacer, towarzyszyli im, wspierając w rozwiązywaniu problemów.

7. Prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej:

- Psycholodzy przeprowadzili 181 rozmów wspierających i konsultacji psychologicznych;

- Pedagodzy przeprowadzili 192 rozmowy wspierające oraz konsultacje pedagogiczne.

8. Zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego:

- Pomoc prawna osobom zainteresowanym udzielana była w ramach działalności Ośrodka Interwencji Kryzysowej.

9. Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej:

- Sporządzono i przekazano do Sądu Rejonowego w Białymstoku Wydział Rodzinny i Nietletnich 403 okresowe oceny sytuacji dzieci. Oceny dokonywane były w zespole interdyscyplinarnym złożonym z przedstawiciela rodziny zastępczej, pedagoga, psychologa, przedstawiciela Ośrodka Adopcyjnego ROPS w Białymstoku oraz koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej;

- W okresie sprawozdawczym odbyło się 22 posiedzenia zespołu ds. okresowej oceny;

- Dokonano 114 ocen funkcjonowania rodzin zastępczych.

10. Prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość dopełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczę:

- Odbyło się 40 spotkań diagnostyczno-konsultacyjnych z kandydatami do pełnienia funkcji rodziny zastępczej;
- Z pomocy psychologa i pedagoga Zespołu ds. Pieczy Zastępczej mogli korzystać rodzice biologiczni dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. W roku 2013 objęto wsparciem psychologiczno-pedagogicznym 14 rodziców biologicznych;
- Zespół ds. Pieczy Zastępczej umożliwiał spotkania rodziców biologicznych z dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej. W roku 2013 odbyło się 36 takich spotkań.

11. Przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy, o której mowa w art. 42 ust. 7 ustawy, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka:

- Przeprowadzono 39 badań psychologicznych i pedagogicznych oraz 39 analiz dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

12. Zgłaszanie ośrodkom adopcyjnym informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających:

- Zgłoszono 24 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną do Ośrodka Adopcyjnego ROPS w Białymstoku.

13. Sporządzanie opinii w sprawie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej na wniosek Sądu:

- Sporządzono 56 opinii dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej na wniosek Sądu. Sąd podjął decyzję o utworzeniu 39 nowych rodzin zastępczych na terenie Miasta Białegostoku.

14. Sporządzanie diagnoz psychofizycznych dzieci przyjmowanych do rodziny zastępczej:

- Sporządzono 46 diagnoz psychologicznych dzieci przyjmowanych do rodzinnej pieczy zastępczej.

15. Wydawanie opinii:

- Wydanych zostało 140 opinii w sprawach różnych (przyznanie środków finansowych, wyjazdy rodzin za granicę, pisma popierające wnioski do instytucji).

16. Usamodzielnianie wychowanków pieczy zastępczej:

- Pracownicy Zespołu ds. Pieczy Zastępczej przygotowali we współpracy z wychowankami oraz opiekunami usamodzielnienia 42 Indywidualne Programy Usamodzielnienia. W 81 przypadkach zaistniała potrzeba aktualizacji w/w Programów w związku ze zmianą sytuacji życiowej usamodzielnianych wychowanków. Realizacja planów jest na bieżąco monitorowana przez pracownika lub koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

17. Udzielanie wsparcia usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej:

- Wsparciem objęto 42 usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej, z którymi odbyło się 311 spotkań. Wsparcie usamodzielnianym wychowankom polegało na pomocy w załatwianiu spraw urzędowych, motywowaniu do nauki i poszukiwania pracy, informowaniu i zachęcaniu do udziału w projektach, obejmujących praktyki, staże i doradztwo zawodowe oraz szkolenia. Usamodzielniani wychowankowie mogli korzystać z pomocy psychologa i pedagoga Zespołu ds. Pieczy Zastępczej;
- W 2013 r. MOPR dysponował 5 mieszkaniem chronionymi z zasobów ZMK, w których zamieszkiwało 22 wychowanków pieczy zastępczej (6 chłopców i 16 dziewcząt, w tym 1 z dzieckiem).

Realizacja zadań przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej

1. Koordynatorzy objęli opieką i wsparciem 128 rodzin, w których wychowuje się 175 dzieci. We współpracy z rodziną zastępczą były przygotowane dla ww. dzieci plany pomocy dziecku.
2. Z rodzinami zastępczymi koordynatorzy odbyli 1 136 spotkań. Kontaktowali się również z rodzicami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. W okresie sprawozdawczym odbyło się 141 takich spotkań.

Dotacje celowe z budżetu państwa

W 2013 r. MOPR otrzymał dotację celową z budżetu państwa na dofinansowanie następujących zadań z zakresu:

- szkolenie dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej w ramach „Resortowego programu wspierania rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2013” (odbyło się ono w okresie od 21.09.2013 r. do 13.12.2013 r.). Do szkolenia zakwalifikowanych zostało 12 osób. Świadectwa ukończenia otrzymało 11 osób. Całkowity koszt szkolenia wynosił 2 500 zł, w tym dotacja – 1 250 zł, środki własne - 1 250 zł;
- zatrudnienie 4 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w ramach „Resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2013 – asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”. Wydatki na wynagrodzenia koordynatorów wraz z pochodnymi kształtowały się następująco: koszt całkowity – 153 223 zł, w tym wydatkowana kwota dotacji 63 868 zł, wydatkowana kwota wkładu własnego - 53 826 zł.

II. ŚWIADCZENIA OPIEKI ZDROWOTNEJ FINANSOWANE ZE ŚRODKÓW PUBLICZNYCH

Do zadań zleconych gminie, zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, należy wydawanie decyzji potwierdzającej prawo do świadczeń opieki zdrowotnej świadczeniobiorcom innym, niż ubezpieczeni, osobom posiadającym obywatelstwo polskie i posiadającym miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, spełniającym kryterium dochodowe, o którym mowa w art. 8 ustawy o pomocy społecznej, przy jednoczesnym stwierdzeniu braku okoliczności, o których mowa w art.12 ustawy o pomocy społecznej.

Decyzję potwierdzającą prawo do świadczeń opieki zdrowotnej wydaje się na wniosek świadczeniobiorcy, a w przypadku stanu nagłego - na wniosek świadczeniodawcy udzielającego świadczenia opieki zdrowotnej, złożony niezwłocznie po udzieleniu świadczenia. Postępowanie może być wszczęte również z urzędu lub na wniosek właściwego oddziału Wojewódzkiego Funduszu Zdrowia.

Prawo do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie decyzji przysługuje przez okres 90 dni od dnia określonego w decyzji, którym jest dzień złożenia wniosku, a w przypadku udzielenia świadczenia w stanie nagłym – dzień udzielenia świadczenia, chyba, że w tym okresie świadczeniobiorca zostanie objęty ubezpieczeniem zdrowotnym.

W okresie od 1.01.2013 r. do 31.12.2013 r. wydano 227 decyzji administracyjnych w sprawie świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych świadczeniobiorcom innym niż ubezpieczeni. Do wydawania ww. decyzji Prezydent Miasta Białegostoku upoważnił Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Białymstoku.

III. DZIAŁANIA AKTYWIZUJĄCE I REINTEGRACYJNE OSÓB I RODZIN

1. Pomoc osobom bezrobotnym i nieaktywnym zawodowo zagrożonym wykluczeniem społecznym

W 2013 r. z powodu pozostawania w trudnej sytuacji życiowej pomocą społeczną objęto ogółem 10 880 rodzin (19 796 osób w rodzinach), w tym 6 730 rodzin (13 101 osób w rodzinach), których głównym problemem było bezrobocie. W 2013 r. bezrobocie jako wiodąca przyczyna korzystania z systemu pomocy społecznej wystąpiła u około 62 % rodzin objętych wsparciem. Bezrobocie, a szczególnie długotrwałe, od wielu lat jest jednym z głównych czynników trudnej sytuacji życiowej. Dlatego też jest wiodącym powodem korzystania osób/rodzin z pomocy społecznej.

Z tytułu bezrobocia w roku 2013 przyznano pomoc w formie zasiłków okresowych 5 337 rodzinom (11 104 osobom w rodzinach), udzielono także pomocy w formie zasiłków celowych m.in. na zakup odzieży, obuwia, środków czystości, żywności, leków, na opłaty mieszkaniowe oraz pomocy w ramach wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Oprócz pomocy finansowej znaczącym wsparciem skierowanym przez MOPR do osób bezrobotnych była aktywizacja zawodowa i społeczna prowadzona w ramach projektu systemowego.

W 2013 r. MOPR w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (Priorytet VII. Promocja integracji społecznej, Działanie 7.1. Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji, Poddziałanie 7.1.1. Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej) po raz kolejny realizował projekt systemowy „Aktywność kluczem do sukcesu” współfinansowany przez Unię Europejską (w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego).

Projekt skierowany był do:

- osób bezrobotnych, w tym długotrwałe bezrobotnych oraz nieaktywnych zawodowo,
- osób nieaktywnych zawodowo z uwagi na opiekę nad dziećmi lub innymi osobami zależnymi,
- osób nieaktywnych zawodowo kształcących lub uczących się w wieku 15-25 lat, wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych oraz rodzin biologicznych.

W projekcie zastosowano instrumenty aktywizacji zawodowej, edukacyjnej, społecznej i zdrowotnej.

Dane dotyczące realizowanego projektu:

- liczba osób objętych projektem - 337 osób,
- koszt realizacji projektu - 1 255 709 zł, w tym wkład własny - 134 800 zł,
- liczba zawartych kontraktów socjalnych z osobami, które zostały objęte pomocą - 335.

Tabela Nr 20. Liczba osób/rodzin objętych pracą socjalną w ramach projektu „Aktywność kluczem do sukcesu”

Formy pomocy	Liczba osób objętych pomocą	Liczba rodzin objętych pomocą
Praca socjalna (świadczona osobom korzystającym również z innych form wsparcia)	337	337
Praca socjalna (bez udzielania innych świadczeń)*	123	123
Kontrakt socjalny podpisany w 2013 r., w tym:	335	335
• zerwany kontrakt socjalny	13	3**
• zrealizowany (zakończony) kontrakt socjalny	292	187**
• nadal realizowany (w 2014r.)	30	30

*dotyczy osób, które złożyły kwestionariusz rekrutacyjny, ale nie przystąpiły do projektu

**dotyczy liczby rodzin (nie uwzględniono osób samotnie gospodarujących)

W ramach projektu systemowego „Aktywność kluczem do sukcesu” świadczona była praca socjalna na rzecz uczestników projektu i ich rodzin oraz osób, które były zainteresowane udziałem w projekcie. Projekt był skierowany do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, które jednocześnie są osobami w wieku aktywności zawodowej, korzystającymi ze świadczeń pomocy społecznej. W ramach realizowanego projektu uczestnicy mieli możliwość zwiększenia swoich szans na integrację społeczną i zawodową, poprzez:

1. Aktywizacja społeczna:

- „grupy wsparcia” - uczestnicy zostali podzieleni na 15 grup, ich opiekunami zostali pracownicy socjalni Zespołu Funduszy Europejskich (grupy spotykały się jeden lub dwa razy w miesiącu – uczestniczyły w nich 292 osoby),
- „grupa wsparcia” dla otoczenia uczestników projektu tj. rodzin zastępczych; opiekunem grupy był pracownik socjalny Zespołu Funduszy Europejskich (spotkania odbywały się dwa razy w miesiącu - uczestniczyło 14 osób),
- indywidualne konsultacje prawnika i/lub psychologa - 51 osób (7 osób skorzystało z konsultacji z psychologiem, 44 osoby z konsultacji z prawnikiem),
- warsztaty rozwoju osobistego - uczestniczyło 277 osób,
- wyjazdowe warsztaty rozwoju osobistego dla młodzieży - uczestniczyło 30 osób,
- warsztaty wsparcia psychospołecznego - uczestniczyło 16 osób;

2. Aktywizacja zawodowa:

- diagnoza społeczno-zawodowa potrzeb - uczestniczyło 337 osób,
- warsztaty aktywnego poszukiwania pracy - uczestniczyły 273 osoby,
- wyjazdowe warsztaty aktywizacji zawodowej - uczestniczyło 30 osób;

3. Aktywizacja edukacyjna:

- kurs komputerowy - uczestniczyło 38 osób,
- kurs języka angielskiego - uczestniczyło 45 osób,
- warsztaty baristyczne - uczestniczyło 15 osób,
- wyjazdowe warsztaty tradycji ludowych - uczestniczyło 13 osób,
- kurs prawa jazdy kat. B - uczestniczyło 10 osób,
- odbyło się 7 kursów zawodowych, w których uczestniczyło 131 osób:
 - kasjer-sprzedawca z elementami wizażu - w kursie uczestniczyło 29 osób,
 - bukietniarz-florysta z modułem obsługi kas fiskalnych i terminali płatniczych - w kursie uczestniczyły 32 osoby,

- kierowca wózków jezdniowych z wymianą butli gazowych i z fakturowaniem magazynowym - w kursie uczestniczyło 21 osób,
- opiekunka do dzieci i osób starszych z dodatkowym modułem masażu - w kursie uczestniczyło 18 osób,
- kucharz z modułem kas fiskalnych i terminali płatniczych, cateringu i carvingu - w kursie uczestniczyło 19 osób,
- pracownik ogólnobudowlany - w kursie uczestniczyło 9 osób,
- administracja i obsługa biura - w kursie uczestniczyło 19 osób.

Rodzaj kursów ustalony został między innymi po konsultacjach z Powiatowym Urzędem Pracy w Białymstoku dotyczących aktualnego zapotrzebowania na lokalnym rynku pracy oraz rozmowach z kandydatami na uczestników projektu.

4. Aktywizacja zdrowotna:

badania z zakresu medycyny pracy - skorzystało 98 osób.

Na czas udziału w projekcie 35 uczestników objęto ubezpieczeniem zdrowotnym. Dodatkowo sfinansowano opiekę nad dziećmi uczestników projektu i koszty dojazdu beneficjentów oraz osób z ich otoczenia na poszczególne działania - otrzymywali jednorazowe bilety komunikacji miejskiej.

Prowadzono również działania o charakterze środowiskowym:

- spektakl teatralny „Szalone nożyczki” w Teatrze Dramatycznym im. A. Węgierki - uczestniczyło 165 osób wraz ze 161 osobami z otoczenia,
- spektakl teatralny „Ożenek” w Teatrze Dramatycznym im. A. Węgierki - uczestniczyło 146 osób oraz 152 osoby z ich otoczenia.

W ramach działań projektowych przeprowadzono 758 wywiadów środowiskowych i zawarto 335 kontraktów socjalnych. Uczestnikom projektu wypłacono 222 zasiłki celowe na kwotę 134 800 zł - zasiłki otrzymało 217 osób (5 osobom wypłacono po dwa zasiłki celowe). Wypłacono 76 osobom zasiłki celowe z budżetu MOPR na kwotę 49 660 zł.

Kontynuowano współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w Białymstoku.

Ponadto Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku w 2013 r. względem swoich podopiecznych podejmował także szereg innych działań aktywizujących na rzecz osób i rodzin z problemem bezrobocia, m.in.:

- 240 osób zgłoszono do wykonywania prac społecznie użytecznych, z czego 158 osób podjęło prace społecznie użyteczne (40 osób spośród nich zrezygnowało a 11 osób później podjęło pracę na umowę),
- 166 osób skierowano do udziału w zajęciach Centrum Integracji Społecznej prowadzonym przez: Caritas Archidiecezji Białostockiej, Stowarzyszenie „Ku Dobrej Nadziei”, Stowarzyszenie na rzecz rodziny i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym „HOLOS” (do uczestnictwa w CIS przyjęto 75 osób, w tym 53 osoby zrealizowały działania w CIS a 22 osoby zrezygnowały),
- 263 osoby skierowano do udziału w Klubie Integracji Społecznej (prowadzony przez Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie „Droga”), z tego 72 osoby przyjęto do uczestnictwa w KIS (11 osób zrezygnowało z udziału i 61 osób zrealizowało działania w KIS),
- 319 osób skierowano do pracodawców oferujących pracę, z czego 67 osób podjęło zatrudnienie, a 8 osób odmówiło podjęcia pracy,
- 811 osób motywowano do rejestracji w urzędzie pracy, z czego 660 osób zarejestrowało się, uzyskując status osoby bezrobotnej bądź poszukującej pracy,
- 5 560 osób motywowano do aktywnego poszukiwania zatrudnienia, z czego 3 150 osób dostarczyło wypełnione karty aktywności zawodowej a 181 osób podjęło zatrudnienie,
- 764 osobom udzielono pomocy w znalezieniu szkoleń zawodowych, z czego 398 osób uczestniczyło w kursach (spośród nich 268 osób ukończyło kurs a 11 osób podjęło zatrudnienie w wyuczonym na kursie zawodzie).

Osoby bezrobotne były aktywizowane przez pracowników socjalnych MOPR m.in. poprzez: kierowanie na różne kursy i szkolenia, motywowanie do udziału w projekcie „Aktywność kluczem do sukcesu”, wskazywanie możliwości podwyższenia wykształcenia w szkołach, skorzystanie z pomocy doradcy zawodowego, skorzystanie z oferty Ochotniczych Hufców Pracy.

2. Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością

Zadania z zakresu zapewnienia pomocy, której celem jest bezpieczeństwo socjalne osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością MOPR realizuje we współpracy z podmiotami świadczącymi pomoc na rzecz tej

grupy społecznej. Szczególne nasilenie działań nakierowanych na pomoc bezdomnym następuje w okresie wzmożonego zagrożenia, tj. w okresie jesienno-zimowym.

W 2013 r. pomocą objęto 481 osób bezdomnych. Program wychodzenia z bezdomności w 2013 r. realizowało 67 osób, przy czym 42 osoby przystąpiły do niego w 2013 r., natomiast 25 osób kontynuowało postanowienia programu zawartego w poprzednich latach (w tym jeden program rozpoczął się w grudniu 2011 r.), z czego 13 programów zakończono, z realizacji 13 programów osoby bezdomne zrezygnowały, realizacja 41 programów będzie kontynuowana w 2014 r. Dzięki wsparciu MOPR i innych podmiotów, z którymi współpracowali pracownicy socjalni wyszło z bezdomności 39 osób bezdomnych (otrzymały one lokale z ZMK; ze względu na potrzebę zapewnienia całodobowej opieki zostały umieszczone w domach pomocy społecznej; wynajęły pokój – nadal korzystają z pomocy społecznej w Zespołach Pracowników Socjalnych obsługujących klientów posiadających miejsce zamieszkania). Miasto Białystok (Departament Spraw Społecznych i Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku) było realizatorem projektu pn. „Białystok na rzecz wychodzenia z bezdomności”. Projekt był współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (budżet projektu wynosił 991 266 zł).

W okresie styczeń - sierpień 2013 r. kontynuowano realizację projektu w ramach Pilotażowego wdrożenia standardów usług w zakresie bezdomności i przetestowania Modelu Gminnego Standardu Wychodzenia z Bezdomności (Projekt 1.18 „Tworzenie i rozwijanie standardów usług pomocy i integracji społecznej” realizowany w ramach Działania 1.2 Wsparcie systemowe instytucji pomocy i integracji społecznej Priorytetu I Zatrudnienie i integracja społeczna Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki).

Projekt był realizowany w ramach Partnerstwa, którego liderem było Miasto Białystok, zaś partnerami organizacje pozarządowe (zajmujące się wspieraniem osób bezdomnych) działające na terenie Białegostoku: Caritas Archidiecezji Białostockiej, ELEOS Prawosławny Ośrodek Miłosierdzia Diecezji Białostocko-Gdańskiej, Fundacja „Spe Salvi”, Stowarzyszenie „Ku Dobrej Nadziei”, Fundacja Edukacji i Twórczości.

Zadanie było realizowane w okresie od 1.03.2012 r. do 31.08.2013 r. Celem głównym Pilotażowego Wdrożenia było przetestowanie oraz analiza skuteczności wybranych standardów usług modelu GSWB tj. streetworking, praca socjalna, mieszkalnictwo i pomoc doraźna, partnerstwo lokalne, zdrowie, zatrudnienie i edukacja na terenie gminy Białystok w odniesieniu do podmiotów działających w obszarze wsparcia osób bezdomnych.

Projekt obejmował również szereg celów dodatkowych:

- poprawa monitorowania bezdomności ulicznej oraz przeciwdziałanie utracie zdrowia i życia osób bezdomnych przebywających w miejscach niemieszkalnych,
- poprawa funkcjonowania i pełnienia ról społecznych osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością,
- poprawa warunków życia osób bezdomnych pozostających bez schronienia gwarantującego ochronę zdrowia i życia oraz zwiększenie liczby osób objętych wsparciem w postaci treningów mieszkalnictwa, doradztwa i pracy socjalnej,
- poprawa współpracy i komunikacji pomiędzy instytucjami i organizacjami pozarządowymi oraz koordynacja ich działań na rzecz osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością,
- zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego chorym niekwalifikującym się do leczenia szpitalnego, przebywającym w Domu dla Bezdomnych,
- rozbudzanie świadomości osobistej i społecznej osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością do korzystania z instrumentów indywidualnych i instytucjonalnych oraz wyposażenie ich w wiedzę i umiejętności niezbędne do poruszania się na rynku pracy.

Świadczeniem pomocy osobom bezdomnym w MOPR zajął się Zespół Pracowników Socjalnych Nr 11, ul. Biała 13/33. W związku z realizacją ww. projektu do lipca 2013 r. etaty trzech pracowników socjalnych zajmujących się pomocą osobom bezdomnym były finansowane z funduszy unijnych. W ramach pilotażowego wdrożenia ZPS Nr 11 był realizatorem standardu „praca socjalna” świadczonej na rzecz osób bezdomnych, a także współpracował z Fundacją Edukacji i Twórczości, która realizowała ten sam standard względem zagrożonych bezdomnością cudzoziemców (posiadających status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą). Realizacja projektu przebiegała także w ścisłej współpracy z pozostałymi partnerami. Ponadto średnio dwa razy w miesiącu odbywały się spotkania z przedstawicielami organizacji sprawującej opiekę merytoryczną nad projektem tj. Stowarzyszeniem Monar. Pracownicy socjalni poza wykonywaniem pracy socjalnej, w ramach której m.in. informowali osoby bezdomne o możliwości skorzystania ze wsparcia oferowanego przez pozostałych partnerów Projektu oraz innych organizacji działających na terenie Białegostoku, zawierali Indywidualne Programy Wychodzenia z Bezdomności z osobami bezdomnymi oraz kontrakty socjalne z osobami zagrożonymi bezdomnością, pełnili dyżury w Domu dla Bezdomnych oraz Stowarzyszeniu „Ku Dobrej Nadziei”, kierowali osoby bezdomne do Centrów Integracji Społecznej oraz prowadzili elektroniczną bazę osób bezdomnych. W dniu 3.07.2013 r. odbyła się zorganizowana przez lidera projektu reprezentowanego przez Departament Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Białymstoku

konferencja podsumowująca projekt, podczas której kierownik ZPS Nr 11 przedstawił podsumowanie realizacji działań realizowanych w projekcie przez MOPR.

Jednym z finalnych produktów przedsięwzięcia była publikacja podsumowująca doświadczenia projektowe 19-stu partnerstw zawiązanych na terenie Polski (znalazł się w niej również artykuł przygotowany przez ZPS Nr 11 opisujący doświadczenia z realizacji projektu i testowania Gminnego Standardu Wychodzenia z Bezdomności na terenie Miasta Białegostoku).

Wiele działań realizowanych w ramach projektu jest kontynuowana. Zadania z zakresu pomocy osobom bezdomnym pozostały w ZPS Nr 11, dotyczy to również pracowników socjalnych oddelegowanych do tej pracy - nadal świadczą pomoc na rzecz tej kategorii klientów, ale już bez dofinansowania ze środków unijnych.

Inne działania prowadzone w 2013 roku na rzecz osób bezdomnych:

- 1) Pomoc w uzyskaniu:
 - schronienia - 331 osób,
 - ubrania dostosowanego do pory roku - 242 osoby,
 - posiłków - 95 osób.
 - 2) Świadczenia pieniężne i niepieniężne z pomocy społecznej:
 - praca socjalna - objęto nią 477 środowisk (481 osób), przy czym 163 środowiska, w których przebywały 164 osoby korzystały wyłącznie z pomocy w formie pracy socjalnej,
 - pomoc w zorganizowaniu pochówku - 14 osób (7 pochówkami zajęły się rodziny osób zmarłych),
 - zasiłki:
 - zasiłek stały - 89 osób,
 - zasiłek okresowy - 261 osób,
 - zasiłek celowy - 267 osób,
 - zasiłek celowy na żywność z programu rządowego - 70 osób.
 - 3) MOPR we współpracy z kadrą Domu dla Bezdomnych prowadzonego przez „Caritas” Archidiecezji Białostockiej zorganizował w dniu 17.10.2013 r. „Spotkanie informacyjne dla osób bezdomnych w związku z Międzynarodowym Dniem Walki z Ubóstwem”. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele Departamentu Spraw Społecznych UM w Białymstoku, „Caritas” Archidiecezji Białostockiej, MOPR w Białymstoku, Prawosławnego Ośrodka Miłosierdzia „Eleos”, Fundacji Spe Salvi, Stowarzyszenia „Ku Dobrej Nadziei”. Reprezentanci organizacji pozarządowych zaprezentowali działania podejmowane na rzecz osób bezdomnych i formy pomocy z jakiej mogą one skorzystać. W spotkaniu uczestniczyło około 40 osób bezdomnych (zorganizowano poczęstunek i gorącą herbatę).
 - 4) Biorąc pod uwagę doświadczenia wynikające m. in. z realizowanego projektu opracowano nowy wzór Indywidualnego Programu Wychodzenia z Bezdomności.
 - 5) W ramach współpracy z Policją i Strażą Miejską w Białymstoku odbyły się wspólne patrole w celu nawiązania kontaktu z osobami bezdomnymi:
 - ze Strażą Miejską i Policjantami z Komisariatu Nr 1 w dniu 29.08.2013 r.:
 - patrol pieszy - centrum (tzw. Plac Miejski – Ratusz, Katedra i tereny przyległe); patrolowi towarzyszyła ekipa TVP i dziennikarz z Radia Białystok,
 - patrol samochodowy - tereny podległe Komisariatowi Nr 1 i pokrywające się z nimi tereny podległe SM Centrum,
 - z Policjantami z Komisariatu Policji Nr 3 oraz zaproszonymi streetworkerami z Fundacji Spe Salvi w dniach 4 i 5.12.2013 r. - tereny podległe Komisariatowi Nr 3 (patrolowi towarzyszył dziennikarz Kuriera Porannego).
- Ponadto na prośbę ZPS Policja asystowała w wymagających tego okolicznościach, np. w kontaktach z osobami bezdomnymi przebywającymi w miejscach niemieszkalnych na terenie miasta.
- 6) Pracownicy socjalni odwiedzali miejsca stwierdzonej obecności osób bezdomnych zgłaszane na piśmie przez Straż Miejską i Policję.
 - 7) Z początkiem okresu zimowego (2013/2014) ZPS Nr 11 zainicjował umieszczanie w niemieszkalnych miejscach przebywania osób bezdomnych plakatów informujących o fakcie odwiedzania tych miejsc przez pracowników socjalnych MOPR oraz streetworkerów Fundacji Spe Salvi, którzy ściśle ze sobą współpracują. Streetworkerzy ww. miejsca odwiedzają również w godzinach nocnych – pozostawiano plakaty i ulotki informujące o możliwości uzyskania pomocy (podmioty świadczące pomoc, miejsca i formy pomocy).

3. Pomoc osobom doznającym przemocy w rodzinie oraz osobom stosującym przemoc

Zarządzeniem Prezydenta Miasta Białegostoku Nr 1376/11 z dnia 19 września 2011 r. powołano Zespół Interdyscyplinarny, który na dzień 31.12.2013 r. liczył 23 członków. W jego skład wchodzi przedstawiciele:

- Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie - 3 osoby,
- Pogotowia Opiekuńczego - 2 osoby,
- Samodzielnego Szpitala Miejskiego im. PCK w Białymstoku - 2 osoby,
- Departamentu Spraw Społecznych - 3 osoby,
- Departamentu Edukacji - 1 osoba,
- Komendy Miejskiej Policji w Białymstoku - 1 osoba,
- Prokuratury Rejonowej w Białymstoku - 2 osoby,
- Sądu Rejonowego w Białymstoku - 2 osoby,
- Uniwersyteckiego Dziecięcego Szpitala Klinicznego w Białymstoku - 1 osoba,
- Kuratorium Oświaty - 1 osoba,
- Organizacji pozarządowych: „Caritas” Archidiecezji Białostockiej - 1 osoba, Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie „Droga” - 1 osoba, Prawosławny Ośrodek Miłosierdzia Diecezji Białostocko-Gdańskiej „Eleos” - 1 osoba, Polskie Stowarzyszenie Pedagogów i Animatorów „Klanza” - 1 osoba, Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie i Dzieciom „Szansa” - 1 osoba.

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego zapewnia Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku. Celem sprawnej realizacji zadań w Zespołach Pracowników Socjalnych Nr 1-8 MOPR wskazano pracowników socjalnych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, którzy zajmują się przede wszystkim realizacją procedury „Niebieskie Karty” oraz monitoringiem środowisk zagrożonych przemocą w rodzinie.

Przy realizacji zadań związanych z występowaniem problemu przemocy w rodzinie pracownicy socjalni MOPR w Białymstoku współpracują z Zespołem Interdyscyplinarnym w Mieście Białostok, Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Białymstoku, Komendą Miejską Policji w Białymstoku oraz placówkami oświatowymi, poradniami, przychodniami lekarskimi i organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie Miasta Białegostoku.

Do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego w roku 2013 r. wpłynęły łącznie 552 formularze „Niebieska Karta – A” wypełnione przez uprawnione podmioty:

- 411 Policja (w tym 5 NK-A wypełnione w 2012 r. - wpłynęły w styczniu 2013 r.),
- 110 pomoc społeczna (w tym 2 NK-A wypełnione przez ops gminy ościennej i 109 przez MOPR w Białymstoku, z czego 1 NK-A została wypełniona 2013 r. a wpłynęła w styczniu 2014 r.),
- 24 oświata,
- 5 MKRPA,
- 2 ochrona zdrowia.

W 2013 r. podmioty ustawowo zobowiązane do wszczęcia i realizacji procedury „Niebieskie Karty” wypełniły łącznie 564 formularze „Niebieska Karta-A”, z czego 19 formularzy NK-A do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło w styczniu 2014 r. Łącznie w roku ubiegłym realizowano 860 procedur, z czego 377 w wyniku kontynuacji procedur wszczętych w 2011 r. i 2012 r. (w roku 2013 r. wszczęto 483 procedury). Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego na wniosek grup roboczych powołanych dla indywidualnych przypadków w 2013 r. dokonał zamknięcia 290 procedur (w związku z brakiem zasadności podejmowania działań - 172 procedury, natomiast ze względu na zrealizowanie planu pomocy osobie/rodzinie i uzasadnionym przypuszczeniem ustania przemocy - 118 procedur).

Do kontynuacji realizacji procedury „Niebieskie Karty” w roku 2014 r. przeszło 570 procedur.

Pracownicy socjalni zajmujący się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie udzielili pomocy w formie pracy socjalnej 1 605 osobom, w tym 603 dzieciom. Ponadto w ramach pracy socjalnej świadczonej rodzinom, w których występuje problem przemocy:

- wystosowali 168 pism i wniosków m.in. do prokuratury, sądu, MKRPA,
- skierowali na zajęcia korekcyjno-edukacyjne 221 osób stosujących przemoc w rodzinie,
- widząc potrzebę objęcia rodziny pomocą asystenta rodziny zaproponowali ją 73 rodzinom (asystenturą objęto 26 rodzin),
- zorganizowali 2 452 spotkania grup roboczych i w nich aktywnie uczestniczyli,
- systematycznie monitorowali środowiska objęte procedurą „Niebieskie Karty” oraz zagrożone przemocą w rodzinie,

- informowali osoby doznające przemocy o sieci poradnictwa, instytucjach świadczących pomoc i wsparcie materialne, prawne, medyczne, psychologiczne, pedagogiczne,
- na podstawie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie dokonali w jednej rodzinie czynności odebrania dziecka i umieścili je (ze względu na bezpośrednie zagrożenie życia i zdrowia dziecka) w całodobowej placówce opiekuńczo- wychowawczej.

Tabela Nr 21. Zestawienie zbiorcze za 2013 r. dotyczące pracy socjalnej mającej na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Liczba założonych w NK-A dla:		Liczba spotkań grup roboczych	Liczba wniosków/pism złożonych przez pracownika socjalnego do:				Asystent w rodzinie			Zajęcia korekcyjno-edukacyjne	
Dziecka (osoba poniżej 18 r. ż.)	Osoby starszej (60 lat i więcej)		Prokuratury	Sądu	MKRPA	Innych instytucji	Liczba rodzin, którym zaproponowano pomoc asystenta (rodzina nie wyraziła zgody)	Liczba rodzin, które wyraziły zgodę, a nie są objęte pomocą asystenta	Liczba rodzin objętych pomocą asystenta	Liczba OSP* skierowanych na zajęcia	Liczba OSP*, którzy zgłosili się na zajęcia
82	88	2452	21	36	78	33	32	15	26	221	69

*OSP – osoba stosująca przemoc

4. Pomoc osobom i rodzinom, w których występuje uzależnienie od alkoholu

W Zespołach Pracowników Socjalnych Nr 1–8 oraz w Ośrodku Interwencji Kryzysowej prowadzone były punkty konsultacyjne dla osób i rodzin z problemem uzależnienia od alkoholu. Z poradnictwa w Zespołach skorzystało 1 011 osób uzależnionych i ich rodziny. Osoby zgłaszające się do Ośrodka Interwencji Kryzysowej w sytuacjach kryzysu często komunikowały również problemy rodzinne i uzależnienie (z problematyki uzależnień najczęściej zgłaszano: alkoholizm - 197 osób, problem Dorosłe Dzieci Alkoholików - 33 osoby i inne uzależnienia - 14 osób).

Problem nadużywania alkoholu oraz uzależnienia od niego jest bardzo silnie związany ze stosowaniem przemocy w rodzinie. Dlatego klienci Ośrodka Interwencji Kryzysowej często muszą te problemy rozwiązywać równocześnie, podejmując leczenie w poradniach odwykowych lub motywując do tego swoich współmałżonków. Ponadto dzieci objęte pomocą socjoterapeutyczną są najczęściej nie tylko świadkami przemocy, ale również alkoholizmu i współuzależnienia.

W ramach punktów konsultacyjnych oraz pracy socjalnej prowadzono niżej wymienione działania:

- motywowano do podjęcia terapii oraz do świadomego zachowywania abstynencji,
- udzielano informacji o możliwości uzyskania pomocy (psychologicznej, prawnej) i o formach leczenia odwykowego,
- monitorowano i wspierano osoby kontynuujące terapię odwykową,
- kierowano osoby współuzależnione celem podjęcia terapii,
- kontaktowano się z dzielnicowymi, poradniami i ośrodkami terapii (poradniami przy ul. Słonimskiej, Żurawiej, Storczykowej, Radzymińskiej, Antoniuk Fabryczny; Stowarzyszeniem Pomocy Rodzinie „Droga”, Młodzieżowym Ośrodkiem Konsultacji i Terapii, świetlicami socjoterapeutycznymi),
- kierowano osoby uzależnione do: Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholii i Współuzależnienia w Białymstoku, Centrum Zdrowia Psychicznego i Leczenia Uzależnień w Białymstoku, NZOZ Virtus w Białymstoku, Klubów Abstynentów: „Krokus”, „Tęcza”, „Arka”, „Przymierze”, „Azył”, „Tango”, „Tabor”,
- sporządzano wnioski do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o podjęcie leczenia uzależnienia od alkoholu,
- kontaktowano się z MKRPA w sprawie osób zobowiązanych do leczenia odwykowego,
- kontaktowano się z kuratorami rodzinnymi, pedagogami szkolnymi, pracownikami ochrony zdrowia, zwłaszcza w sprawach sytuacji dzieci z rodzin dotkniętych problemem uzależnienia,
- przeprowadzano wywiady środowiskowe na potrzeby Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- kierowano dzieci z rodzin z problemem alkoholowym do świetlic, w tym do świetlic socjoterapeutycznych,

- kierowano dzieci i młodzież na wypoczynek letni i zimowy.

Tabela Nr 22. Praca socjalna z osobami uzależnionymi od alkoholu

L.p.	Opis pracy socjalnej	Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie pracy socjalnej
1.	Skierowanie na terapię (uzależnienie od alkoholu lub innych środków)	404
1.1.	Efekt: podjęcie terapii przez osobę uzależnioną	233
1.2.	Efekt: podjęcie terapii przez rodzinę	37
2.	Skierowanie do Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wniosku o przymusowe leczenie osoby uzależnionej	72
2.1.	Efekt: wyrok kierujący na leczenie przymusowe	46
2.2.	Efekt: leczenie w placówce zamkniętej	2
2.3.	Efekt: zakończenie leczenia od uzależnienia	7
2.4.	Efekt: uczęszczanie do AA	38

5. Pomoc cudzoziemcom

Pomoc Integracyjna

Pomoc dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą odbywa się w ramach indywidualnego programu integracji (IPI), który uzgadniany jest między Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie a cudzoziemcem. Wspieranie procesu integracji w ramach IPI trwa przez okres do 12 miesięcy. Środki na realizację programu - po jego zaakceptowaniu - przekazuje wojewoda. Przyznawane w ramach programu świadczenia przeznaczone są na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego. W 2013 r. realizowano 14 Indywidualnych Programów Integracji, przy czym w kursach językowych uczestniczyło 13 cudzoziemców z 8 rodzin. W rodzinach realizujących ww. programy pozostawało 29 osób. Przy 2 programach odprowadzano składkę na ubezpieczenie zdrowotne.

Pracownicy socjalni Zespołu zajmującego się pomocą cudzoziemcom monitorowali udział cudzoziemców w kursach języka polskiego organizowanych przez Fundację Edukacji i Twórczości. Po zakończeniu programów dokonywano oceny postępów cudzoziemca w procesie integracji.

Pomoc na zasadach ogólnych ustawy o pomocy społecznej

W 2013 r. pomocą na zasadach ogólnych ustawy o pomocy społecznej objęto 74 środowiska cudzoziemców posiadających status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, liczących 256 osób (w tym 144 dzieci), którzy skorzystali z następujących form świadczeń:

- zasiłek stały – 6 osób,
- zasiłek okresowy – 249 (72 środowiska),
- zasiłek celowy – 245 (71 środowisk),
- zasiłek celowy na żywność z Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” – 254 (72 środowiska),
- posiłki w szkołach – 60 dzieci (27 rodzin).

Ponadto z pomocy w formie zasiłków celowych dla cudzoziemców posiadających zgodę na pobyt tolerowany (realizowanych zgodnie z art. 18 ust.1 pkt 8 ustawy o pomocy społecznej) skorzystało 15 rodzin (liczących 57 osób).

Praca socjalna

Poza prowadzeniem postępowań administracyjnych związanych z przyznawaniem świadczeń w ramach ustawy o pomocy społecznej, pracownicy socjalni Zespołu Pracowników Socjalnych Nr 11 zajmujący się pomocą cudzoziemcom, prowadzili pracę socjalną, w ramach której udzielali wsparcia m.in. w następującym zakresie:

- pomoc w rejestracji w Powiatowym Urzędzie Pracy,
- wypełnianie dokumentów urzędowych,
- pomoc w ustalaniu wizyt lekarskich,
- pomoc w uzyskaniu miejsca zamieszkania (kontakt telefoniczny z właścicielami mieszkań, spółdzielniami mieszkaniowymi),
- pomoc w uzyskaniu nr PESEL,
- pomoc w uzyskaniu kart pobytu i dokumentów podróży,
- kontakt ze szkołami, do których uczęszczają dzieci cudzoziemców,
- pomoc w uzyskaniu świadczeń rodzinnych,
- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych,
- monitorowanie nauki języka polskiego,

- kierowanie celem orzeczenia stopnia niepełnosprawności,
- kontaktowanie się z zakładami pracy.

Współpraca z podmiotami zewnętrznymi

Pomoc dla cudzoziemców posiadających status uchodźcy, ochronę uzupełniającą, zgodę na pobyt tolerowany była realizowana we współpracy z Fundacją Edukacji i Twórczości oraz Centrum Pomocy Migrantom i Uchodźcom CARITAS Archidiecezji Białostockiej, a także Prawosławnym Ośrodkiem Miłosierdzia ELEOS, szkołami i przedszkolami, oraz Ośrodkiem dla Uchodźców Uds.C „Budowlani”.

6. Działania na rzecz społeczności romskiej

W 2013 r. MOPR po raz dziesiąty realizował Program na rzecz społeczności romskiej, który był skierowany do Romów zamieszkujących na terenie miasta Białegostoku oraz korzystających z pomocy społecznej.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie współpracował przy realizacji Programu ze szkołami z terenu miasta Białegostoku, Urzędem Miejskim, Szkołą Językową. Zadania Programu nakierowane były przede wszystkim na edukację dzieci romskich (programem objęto 44 rodziny pochodzenia romskiego). Na realizację Programu otrzymano dotację łącznej wysokości 11 111 zł, z czego z Ministerstwa Edukacji Narodowej pochodziła kwota 4 930 zł oraz z Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji kwota 6 180 zł.

Liczba uczniów objętych zadaniem (z określeniem etapów nauczania):

18 dzieci pochodzenia romskiego

- Szkoła Podstawowa - 13
- Szkoła Gimnazjalna - 2
- Szkoła Ponadgimnazjalna – 3.

Program był realizowany w następujących obszarach:

1. Edukacja (dotacja MEN):

- zakupiono komplety podręczników i przyborów szkolnych oraz artykułów sportowych 18 dzieciom romskich – 4388 zł, a ponadto ze środków własnych na ten cel wydano kwotę w wys. 2 400,00 zł.

Głównym problemem rodzin romskich jest ubóstwo i trudna sytuacja życiowa wynikająca z bezrobocia będącego efektem braku wykształcenia. Sytuacja bytowa rodzin romskich jest mocno uzależniona od otrzymywanego wsparcia finansowego i rzeczowego z instytucji lub organizacji pomocowych działających na terenie miasta Białegostoku.

Efekty jakie uzyskano dzięki pomocy, którą otrzymały dzieci romskie, w postaci zakupu wyprawki szkolnej, to:

- wyposażenie dzieci w podręczniki, przybory szkolne i artykuły sportowe,
- wzmocnienie potrzeby edukacji dzieci,
- podejmowanie edukacji przez dzieci na poziomie gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym,
- wzmocnienie kontaktów rodziców ze szkołą, w szczególności z pedagogiem i nauczycielami oraz z pracownikami socjalnymi.

2. Oświata i wychowanie (dotacja MAiC):

- zakupiono bilety komunikacji miejskiej 7 dzieciom romskim – 2 480 zł,
- sfinansowano kursy językowe 3 dzieciom romskim – 2 700 zł.

Efekty uzyskane dzięki pomocy, którą otrzymały dzieci romskie poprzez dofinansowanie dojazdów do szkół oraz na zajęcia do szkoły językowej:

- zmniejszenie opłat karnych za jazdę bez ważnego biletu komunikacji miejskiej,
- możliwość uczestnictwa w zajęciach odbywających się w innej części miasta niż zamieszkanie np. dojazd na zajęcia do szkoły językowej.

Efekty uzyskane dzięki pomocy, którą otrzymały dzieci romskie poprzez sfinansowanie kursów językowych w szkole językowej:

- podniesienie umiejętności i kwalifikacji ponad poziom, który gwarantuje szkolnictwo publiczne,
- uzyskanie lepszych wyników w nauce z języka angielskiego w szkole,
- integracja ze środowiskiem rówieśników poza środowiskiem szkolnym,
- poszerzenie horyzontów i możliwości w kwestii uzyskania lepszego wykształcenia.

Poza Programem rodziny romskie systematycznie korzystały z pomocy finansowej, rzeczowej oraz objęte były pracą socjalną. Rodziny miały możliwość skorzystania z poradnictwa prawnego, psychologicznego oraz rodzinnego w MOPR.

7. Pomoc osobom niepełnosprawnym

W roku 2013 w ramach pomocy osobom niepełnosprawnym i członkom ich rodzin udzielano porad socjalnych dotyczących m.in. przysługujących ulg i uprawnień, w tym o dostępnych formach rehabilitacji

i pomocy społecznej oraz o funkcjonujących na terenie miasta stowarzyszeniach, organizacjach pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych, o możliwości korzystania ze środków PFRON - przy znoszeniu barier architektonicznych, dofinansowania turnusów rehabilitacyjnych, sprzętu rehabilitacyjnego i komputerowego; uzyskania wsparcia dziennego w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z chorobą Alzheimera; skierowania na pobyt w Środowiskowych Domach Samopomocy (ul.: Pogodna 63, 11 Listopada 6), korzystania z usług Dziennego Domu Pomocy Społecznej, usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych w miejscu zamieszkania; o możliwości pobytu w domu pomocy społecznej.

Pracownicy socjalni prowadzili działania profilaktyczne, mające na celu zapobieganie pogarszania się kondycji fizycznej i psychicznej osób niepełnosprawnych oraz doradzali w zakresie możliwości korzystania z rehabilitacji zawodowej, społecznej i medycznej.

W ramach pracy socjalnej działały grupy wsparcia i grupy samopomocowe, które podejmowały działania skierowane na wspieranie, usamodzielnianie osób niepełnosprawnych oraz wyprowadzanie ich z kręgu pomocy społecznej. W roku 2013 ZPS Nr 9 (ds. Osób Niepełnosprawnych) współpracował z 7 grupami samopomocowymi działającymi na terenie osiedli:

- Bacieczki i Dziesięciny (osoby z dysfunkcją narządu ruchu i upośledzeniem umysłowym),
- Białostoczek (osoby z dysfunkcją narządu ruchu i głuchonieme),
- Przyjaźń (dzieci z porażeniem mózgowym i osoby dorosłe z dysfunkcją narządu ruchu),
- Śródmieście (osoby ze schorzeniami psychicznymi i niedowidzące),
- Nowe Miasto (osoby z dysfunkcją narządu ruchu),
- Słoneczny Stok (osoby z dysfunkcją narządu ruchu),
- Starosielce (osoby z dysfunkcją narządu ruchu).

Tabela Nr 23. Wykaz działań skierowanych do osób niepełnosprawnych

L.p.	Opis pracy socjalnej	Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie pracy socjalnej
1	Skierowanie do orzecznictwa w celu ustalenia stopnia niepełnosprawności	715
1.1	Efekt: zgłoszenie się do MZdsOoN	584
1.2	Efekt: uzyskanie stopnia niepełnosprawności	463
1.3	Efekt: przyznanie zasiłku stałego	220
2	Pomoc w rozpoczęciu leczenia psychiatrycznego	58
2.1	Efekt: podjęcie leczenia psychiatrycznego	44
3	Wystąpienie z wnioskiem o przymusowe leczenie psychiatryczne	18
3.1	Efekt: sądowe skierowanie na leczenie psychiatryczne	6
4	Pomoc w uzyskaniu świadczenia rentowego lub emerytalnego	131
4.1	Efekt: uzyskanie renty, emerytury	89

Działania podejmowane przez MOPR w 2013 r. na rzecz osób niepełnosprawnych:

- zgłoszenie 160 dzieci niepełnosprawnych do udziału w zawodach sportowych, które odbyły się w maju i listopadzie w Zespole Szkół Katolickich w Białymstoku,
- uczestnictwo w dniu 28.03.2013 r. w obchodach VIII Dnia Zespołu Downa, które odbyły się w siedzibie Wojewódzkiego Ośrodka Animacji i Kultury „Spodki”,
- organizacja imprezy „Powitanie Lata” dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, która odbyła się w dniu 22.06.2013 r. – udział wzięło 25 osób niepełnosprawnych wraz z rodzicami i opiekunami prawnymi,
- uczestnictwo w XI Marszu Godności Osób Niepełnosprawnych,
- kierowanie osób niepełnosprawnych do udziału w projektach m.in. „Trener pracy jako sposób na zwiększenie zatrudnienia osób niepełnosprawnych”, szkolenie zawodowe dla osób pozostających bez zatrudnienia „PWP” zawodowo aktywni, „Nowe perspektywy II” , „Kompetencje ICT szansą dla grup defaworyzowanych na podlaskim rynku pracy”, „Euro partner – jesteśmy aktywni zawodowo”,
- pozyskanie paczek z okazji Świąt Bożego Narodzenia (zostały one przekazane 45 dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej),
- skierowanie na Pierwsze Targi Pracy organizowane przez Centrum Edukacji i Aktywizacji Zawodowej Osób Niepełnosprawnych – 12 osób,
- współpraca z prywatnymi sponsorami w celu organizacji imprez integracyjnych, zakupu słodczy, malowanek, maskotek, gier itd.,
- współpraca z zakładami pracy chronionej, głównie z Podlaską Spółdzielnią Pracy „Jubilat” - dzięki tej współpracy 28 osób skierowano do spółdzielni, z czego 10 osób otrzymało zatrudnienie,

- wypożyczane chorym (podopiecznym MOPR) na zasadach umowy użyczenia sprzętu ortopedycznego – 5 umów oraz pozyskano 3 wózki inwalidzkie i 1 krzesło rehabilitacyjne,
- pomoc w uzyskaniu dodatków mieszkaniowych (kontakt telefoniczny w sprawach wymagających pomocy pracownika socjalnego oraz informowanie klientów o możliwości uzyskania dodatku mieszkaniowego, motywowanie do regularnego składania wniosków celem zapobieżenia przerwom w otrzymywaniu dodatku, pomoc w wypełnianiu wniosków),
- inicjowanie i wspieranie działań mających na celu integrację osób niepełnosprawnych ze społeczeństwem i wyrównywanie szans we wszystkich dziedzinach życia społecznego.

Celem realizacji zadań z zakresu pomocy osobom niepełnosprawnym MOPR współpracował z:

- organizacjami pozarządowymi wydającymi pomoc żywnościową w ramach Programu PAED - kierowano podopiecznych po odbiór żywności, informowano o sposobie i warunkach jej uzyskiwania oraz miejscach wydawania żywności,
- Dziennym Domem Pomocy Społecznej w zakresie uzyskania pomocy w formie usług (organizacja czasu wolnego, gimnastyka usprawniająca) oraz korzystania z posiłku; Białostockim Stowarzyszeniem Pomocy Osobom z Chorobą Alzheimera, Klubem Pacjenta „Przystań” w Białymstoku, Centrum Charytatywnym Caritas Archidiecezji Białostockiej,
- lekarzami rodzinnymi, pielęgniarkami środowiskowymi w sprawie monitorowania funkcjonowania osób niepełnosprawnych wymagających pomocy innych osób,
- Uniwersytetem III Wieku i innymi organizacjami seniorskimi - proponowano różne formy zagospodarowania wolnego czasu przez osoby starsze/niepełnosprawne,
- Stowarzyszeniem Pomocy Dzieciom i Młodzieży Specjalnej Troski „Jeden Świat” - dofinansowano uczestnictwo osób niepełnosprawnych w wakacyjnych warsztatach terapeutycznych,
- Polskim Czerwonym Krzyżem, Polskim Komitetem Pomocy Społecznej, Stowarzyszeniem „Ku Dobrej Nadziei, Caritas Archidiecezji Białostockiej - w sprawie świadczenia usług opiekuńczych.

8. Pomoc osobom starszym

Klub Seniora, który funkcjonuje w strukturze MOPR, jest ośrodkiem wsparcia dziennego dla osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych. Celem działalności Klubu jest aktywizacja środowiska seniorów zmierzająca do poprawy jakości ich życia, przeciwdziałanie osamotnieniu, izolacji społecznej i zagrożeniu marginalizacją społeczną.

Z oferty zajęć proponowanych przez Klub Seniora w roku 2013 skorzystało 189 osób.

W ramach działań prowadzono pracę socjalną i realizowano projekty:

- 1) Projekt „Razem lepiej” (imprezy integracyjne, spotkania okolicznościowe/liczba uczestników):
 - Dzień Babci i Dziadka z udziałem przedszkolaków - 40 osób starszych,
 - karnawał na Białej - 51 osób,
 - Dzień Kobiet i Mężczyzn - 41 osób,
 - pożegnanie karnawału - 40 osób,
 - poświęteczne Spotkanie Wielkanocne - 39 osób,
 - impreza integracyjna zorganizowana w ramach Podlaskich dni Rodziny pod hasłem „Łączymy Pokolenia” - 48 osób starszych,
 - pożegnanie lata impreza plenerowa w Kopisku - 49 osób,
 - impreza Andrzejkowa - 59 osób,
 - spotkanie opłatkowe - 54 osoby,
 - zabawa Sylwestrowa - 45 osób,
 - imprezy imieninowe, urodzinowe, jubileuszowe - od 15 do 40 osób.

Do lepszej integracji wykorzystywano gry domino, scrabble, chińczyk, warcaby, szachy i karty itp., w których jednorazowo uczestniczyło od 2 - 15 osób.

- 2) Projekt „Akademia twórczej jesieni”

Tabela Nr 24. Tabela zajęć

Rodzaje zajęć	Liczba godzin tygodniowo	Liczba godzin w roku	Liczba osób uczestniczących w zajęciach (jednorazowo)
Zajęcia	4	192	od 10 do 25

ogólnousprawniające			
Zajęcia muzyczne	1	48	od 16 do 40
Tańce integracyjne	1	48	od 12 do 23
Język angielski	1	32	18
Język niemiecki	1	32	7
Zajęcia plastyczne	2	96	od 8 do 20
Gry i zabawy	2	96	od 4 do 14
Nordic Walking	2	64	od 8 do 20
Nauka obsługi komputera (indywidualne nauczanie 1 osoba 20 godz.)	4	180	9
Warsztaty kulinarne	1 zajęcia w miesiącu - czas trwania do 3 godz.	12 zajęć w ciągu roku	od 9 do 20
Czytanie poezji (projekt powstał w sierpniu)	1 raz w miesiącu czas trwania do 1,5 godz.	5 zajęć w ciągu roku	od 6 do 10
Zabiegi pielęgnacyjne dłoni (projekt realizowano od września)	1 raz w miesiącu czas trwania do 2 godz.	4 zajęcia	od 12 do 20

3) Projekt „Odkleić Seniora od telewizora” - w jego ramach odbyły się: wjazdy jednodniowe autokarowe/liczba uczestników:

- Osowiec – Goniądz - 45 osób,
- Łomża – Drozdowo - 44 osoby,
- Kopisk - 49 osób;

wjazdy zorganizowane komunikacją podmiejską:

- Święta Woda – Dąbrówki - 15 osób,
- Supraśl - 20 osób,
- Muzeum wsi Sielachowskie – Zawady - 23 osoby,
- Sobolewo – Henrykowo - 22 osoby,
- Ogrodniczki - Krasne - Supraśl - 15 osób,
- Ogrodniczki - Pólko - 18 osób,
- Nowodworce - Święta Woda - 14 osób,
- Jurowce – Sochonie - 21 osób,
- Tykocin - 25 osób;

wjazdy zorganizowane komunikacją miejską:

- las Pietrasze – Plaża Jurowce - 19 osób,
- las Pietrasze – Dworek Nadawki - 17 osób,
- Dworek Czarneckiego Protasy - 14 osób;

spacery (każdorazowo uczestniczyło od 5 do 20 osób):

- szlakiem Szopek Bożonarodzeniowych,
- Krywlany – Park Zwierzyniec,
- Planty – Zwierzyniec,
- szlakiem Architektury Drewnianej;

wystawy, muzea, instytucje kulturalnooświatowe:

- udział w III Miejskim Koncercie Kolęd - 23 osoby,
- wycieczka do TVP Białystok - 18 osób,
- Seniorada – WOAK - 40 osób,
- Teatr Węgierki „Beniowski” - 16 osób,
- Kino Ton spektakl teatralny ”Spóźniona miłość” - 12 osób,
- Muzeum Archidiecezjalne wystawa poświęcona ks. Arcybiskupowi Kisielowi - 19 osób,
- Muzeum Przyrody na Uniwersytecie Białostockim - 21 osób,
- biblioteka Politechniki Białostockiej - 19 osób,
- Księgarnia-Kawiarnia „Spółdzielnia” - 16 osób,
- Opera Podlaska „Upiór w operze” - 13 osób,
- Kino Alfa „Nadzieja jest w nas” - 11 osób,
- biblioteka przy ul. Zielonogórskiej (warsztaty pisania poezji) - 12 osób.

4) Warsztaty wielkanocne

W każdy poniedziałek miesiąca marca seniorzy wykonywali świąteczne ozdoby metodą decupage oraz kartki metodą haftu matematycznego.

5) Zajęcia edukacyjne w formie prelekcji, prezentacji, tablicy informacyjnej/liczba uczestników:

- „Zdrowe odżywianie” - 35 osób,
- „Bezpieczne wakacje” - 52 osoby,
- nauka obsługi komputera prowadzona przez „Latarnicy.pl” - 22 osoby.

6) Projekt „Wczasy na Białej”.

W lipcu i sierpniu 2013 r. zorganizowano dwa turnusy wypoczynku letniego dla osób starszych. Wczasowicze mogli zrelaksować się w ogrodzie i wziąć udział w różnorodnych zajęciach, przy czym rozpoczynali je gimnastyką. Następnie wczasowicze wspólnie przygotowywali śniadanie. Po posiłku seniorzy brali udział w grach i zabawach integracyjnych, zajęciach sportowych, warsztatach plastycznych, muzycznych i kulinarnych. Nie zabrakło też czasu na rozmowy o tematyce interesującej osoby starsze oraz na odpoczynek w ogrodzie. Uczestnicy mieli szansę lepiej się poznać i wypełnić aktywnie wakacyjny czas. W projekcie uczestniczyło 30 osób starszych z terenu miasta.

7) Projekt „Miejski Dzień Seniora”

To coroczna ogólnomiejska impreza dedykowana osobom starszym. Jej celem jest docenienie osób, które swoją działalnością przyczyniają się do polepszenia jakości życia białostockich seniorów. Na uroczystości w Auli Magna Pałacu Branickich obecnych było ponad 200 seniorów - podopiecznych Klubu Seniora oraz zarządy i reprezentanci seniorskich organizacji pozarządowych z terenu Miasta Białegostoku. Obecne były władze miasta. Zebrani wysłuchali wystąpień okolicznościowych. Kulminacyjnym momentem imprezy było wręczenie Listów Gratulacyjnych osobom aktywnie działającym na rzecz ludzi starszych. Część artystyczną rozpoczął występ chóru ze szkoły Podstawowej Nr 28 w Białymstoku, następnie zaprezentowała się grupa tańca, hula, flamenco, boollywood. Uwieńczeniem części artystycznej był występ seniorskiego chóru Belcanto.

8) Projekt „Kino Seniora”

Spotkania odbywały się raz w miesiącu – ich celem była projekcja filmów popularnonaukowych. W projekcjach uczestniczyło od 12 do 30 osób. Współpracowano ze stowarzyszeniami skupiającymi osoby starsze z terenu Białegostoku, Przedszkolem Samorządowym, Szkołą Podstawową, Książnicą Podlaską, Stowarzyszeniem „Latarnicy.pl”.

Pomocą w formie pracy socjalnej objęto 189 osób – była ona realizowana poprzez działania:

- zachęcanie i motywowanie do uczestniczenia w zajęciach, spotkaniach integracyjnych, edukacyjnych, wyjściach, wycieczkach,
- wspieranie w sytuacjach trudnych życiowo (np. choroba, śmierć najbliższej osoby),
- zachęcanie do utrzymania dobrych kontaktów z rodziną bliższą, dalszą oraz sąsiadami,
- informowanie o możliwości uzyskania świadczeń pomocy społecznej, dodatku mieszkaniowego i energetycznego,
- zachęcanie i kontaktowanie z psychologiem, prawnikiem,
- rozmowy edukacyjne dotyczące zarządzania środkami (gospodarowanie własnym budżetem),
- informowanie o możliwości korzystania z turnusów rehabilitacyjnych i sanatorium,
- zachęcanie do korzystania ze specjalistycznych usług medycznych, rehabilitacyjnych, itp.

Podjęte działania, przyczyniły się do: integracji seniorów, ich aktywizacji w różnych sferach życia, umożliwiły realizację naturalnych dla tego wieku potrzeb w zakresie życia społecznego; zapobiegania marginalizacji społecznej seniorów, redukcji monotonii i bierności w życiu na rzecz efektywniejszego wykorzystania wolnego czasu, rozwoju zainteresowań, utrwalenia pozytywnych przyzwyczajeń, pobudzenia społecznej aktywności.

9. Pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego

Tabela Nr 25. Pomoc udzielona osobom opuszczającym zakłady karne mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego oraz ich rodzinom

Wyszczególnienie	Dane
Liczba osób, którym udzielono pomocy po opuszczeniu zakładu karnego	143

Liczba rodzin, którym udzielono pomocy na wniosek osoby osadzonej w zakładzie karnym	6
Liczba osób, które otrzymały pracę po opuszczeniu zakładu karnego	12
Liczba osób, które powróciły do rodziny/środowiska po opuszczeniu zakładu karnego	101

Tabela Nr 26. Formy działań podejmowanych na rzecz osób opuszczających zakłady karne i ich rodzin

Formy działań	Opis działań
Poprawa sytuacji materialnej osadzonych i ich rodzin (rodzaj udzielanych świadczeń z pomocy społecznej)	Przyznanie pomocy w formie: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy, pomoc rzeczowa (posiłek, odzież i obuwie, żywność z Programu PEAD), praca socjalna.
Udzielanie poradnictwa prawnego, psychologicznego, prowadzenie pracy socjalnej z osobami zwalnianymi z zakładów karnych i ich rodzinami	Poradnictwo prawne w zakresie zabezpieczenia społecznego; specjalistyczne poradnictwo psychologiczne – adekwatne do występujących spraw i problemów życiowych osób zwalnianych z zakładów karnych i ich rodzin. Praca socjalna, w tym informowanie o możliwości uczestnictwa sprawców przemocy w programach korekcyjno-edukacyjnych, treningach i grupach wsparcia oraz o możliwości podjęcia leczenia odwykowego i terapii wspierającej w klubach AA - wobec osób z ukończoną terapią odwykową w zakładzie karnym.
Znalezienie pracy przez byłych osadzonych	Współpraca z PUP w zakresie pozyskania ofert zatrudnienia z otwartego rynku pracy; z innymi podmiotami realizującymi zadania w zakresie zatrudnienia socjalnego: CIS Caritas (w Czarnej Białostockiej) CIS Holos, CIS Żelazna, Stowarzyszeniem Pomocy Rodzinie „Droga” realizującym projekt „KIS – Droga do pracy”; kierowanie na kursy i szkolenia w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej. Kierowanie do projektu systemowego „Aktywność kluczem do sukcesu” realizowanego przez MOPR oraz udział w projekcie „Białystok na rzecz wychodzenia z bezdomności”, którego liderem jest Miasto Białystok.
Działania w zakresie sytuacji mieszkaniowej osób skazanych i ich rodzin	Udzielanie pomocy w określeniu lub przygotowaniu dokumentów wymaganych przy ubieganiu się o przyznanie dodatku mieszkaniowego, mieszkania komunalnego, mieszkania socjalnego lub lokalu zastępczego.
Formy pracy z osobami skazanymi, wspierające proces ich reintegracji społecznej	Kontynuacja prowadzonego przez MOPR (we współpracy z Aresztem Śledczym w Białymstoku) Programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
Formy współpracy ze służbą więzienną	Konsultacje pracowników OIK z psychologiem i wychowawcami Aresztu Śledczego przy realizacji Programu korekcyjno-edukacyjnego (skierowanego do sprawców przemocy w rodzinie). Prowadzenie w Areszcie Śledczym w Białymstoku grupy korekcyjnej dla mężczyzn, którą w pierwszej edycji zakończyło 8 osób. II grupa korekcyjna do końca 2013 r. zrealizowała 7 spotkań, w których uczestniczyło 6 mężczyzn. Współpraca pracowników socjalnych MOPR ze służbą więzienną w zakresie pozyskiwania informacji o osadzonych (w okresie ich pobytu w zakładzie karnym), w tym w zakresie ich ewentualnego zatrudnienia i wysokości osiąganego wynagrodzenia – istotnych w prowadzonych przez Ośrodek postępowaniach na rzecz pomocy ich rodzinom.
Współpraca z ngo na rzecz osób skazanych i ich rodzin	Kierowanie do ngo członków rodzin skazanych, w celu objęcia ich pomocą żywnościową w naturze, w tym pomocą w ramach Programu PEAD.
Inne	Kontynuacja pracy socjalnej w zakresie motywowania osób opuszczających zakłady karne i nie posiadających odpowiednich warunków mieszkaniowych, do powrotu do miejsc swojego wcześniejszego zamieszkania (powróciło 101 osób). Zawieranie kontraktów socjalnych z byłymi osadzonymi, ubiegającymi się o przyznanie świadczeń z pomocy społecznej i zainteresowanymi uczestnictwem w projektach, ukierunkowanych na zwiększenie możliwości zatrudnienia w ramach zatrudnienia socjalnego bądź na otwartym rynku pracy.

IV. REHABILITACJA SPOŁECZNA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

W ramach realizacji zadań z zakresu rehabilitacji społecznej w 2013 r. MOPR dofinansował ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych następujące zadania:

- likwidację barier technicznych, w komunikowaniu się, architektonicznych,
- zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny,
- turnusy rehabilitacyjne dla osób niepełnosprawnych i ich opiekunów,
- działalność warsztatów terapii zajęciowej,
- rehabilitację dzieci i młodzieży.

Tabela Nr 27. Zestawienie zbiorcze realizowanych zadań w 2013 r.

Lp.	Nazwa zadania	Liczba wniosków	Liczba osób, którym wypłacono dofinansowanie	Kwota wypłaconego dofinansowania	Budżet
1.	Bariery techniczne	21	13	24 839	24 840
2.	Bariery w komunikowaniu się	38	10	15 160	15 160
3.	Bariery architektoniczne	37	13	97 690	108 298
4.	Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	1 250	1 136	416 965	416 965
5.	Sprzęt rehabilitacyjny	31	28	14 803	14 803
6.	Turnusy rehabilitacyjne	Dorośli	915	211	240 000
		Dzieci	117	10	
7.	Warsztaty terapii zajęciowej (+10 000 zł dofinansowanie działania 1 warsztatu - w związku ze zwiększeniem liczby uczestników)			1 575 774 + 10 000	1 583 172 + 10 000
Razem		2 409	1 421	2 395 228	2 413 238

Tabela Nr 28. Zestawienie zbiorcze realizowanych zadań w 2013 r. w zakresie rehabilitacji dzieci i młodzieży

Lp.	Rehabilitacja dzieci i młodzieży	Liczba wniosków	Liczba osób, którym wypłacono dofinansowanie	Kwota wypłaconego dofinansowania	Budżet
1.	Bariery techniczne	4	3	11 446	11 446
2.	Bariery w komunikowaniu się	9	4	5 518	5 518
3.	Bariery architektoniczne	3	2	9 488	9 488
4.	Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	211	204	161 075	161 091
5.	Sprzęt rehabilitacyjny	2	2	4 159	4 159
Razem		229	215	191 686	191 702

Tabela Nr 29. Wykaz działających na terenie Miasta Białegostoku warsztatów terapii zajęciowej

Lp.	Nazwa jednostki prowadzącej WTZ	Siedziba warsztatu (ul.)	Liczba uczestników	Rodzaj schorzeń i dysfunkcji uczestników warsztatu	Budżet ogółem w zł	Kwota dofinansowania wypłaconego przez MOPR ze środków PFRON	Kwota dofinansowania wypłaconego z budżetu Miasta	Kwota niewykorzystanych środków z dofinansowania wypłaconego przez MOPR ze środków PFRON
1.	Fundacja AC ul. 42 Pułku Piechoty 50	Storczykowa 7	25	upośledzenie umysłowe, schorzenia współistniejące	402 917	362 502	40 415	49
2.	Spółdzielnia SNB, ul. Kraszewskiego 26/2	Kraszewskiego 26/2	22	dysfunkcja narządu wzroku, schorzenia współistniejące	361 680	325 512	36 168	4 102
3.	Caritas Archidiecezji Białostockiej ul. Warszawska 32	Knyszyńska 12a	35	upośledzenie umysłowe i inne przyczyny niepełnosprawności	504 311	453 880	50 431	10
4.	P.W. „JARD” Al. Jana Pawła II 54	Transportowa 4	30	choroby psychiczne, upośledzenie umysłowe, schorzenia współistniejące	493 200	443 880	49 320	112
Razem			112	X	1 762 108	1 585 774	176 334	4 274

W roku 2013 w ramach pilotażowego Programu „Aktywny samorząd” finansowanego ze środków PFRON MOPR do dnia 30 września 2013 r. przyjmował wnioski dotyczące udziału w Module I tj. w następujących obszarach:

Obszar A – likwidacja bariery transportowej:

- Zadanie 1 - pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu,
- Zadanie 2 - pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B,

Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:

- Zadanie 1 - pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania,
- Zadanie 2 - dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,

Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się:

- Zadanie 1 - pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
- Zadanie 2 - pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
- Zadanie 3 - pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne,
- Zadanie 4 - pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny.

W ramach Programu „Aktywny samorząd” wpłynęło 107 wniosków, w tym zweryfikowano negatywnie pod względem formalnym 16 wniosków, a 91 wniosków przeznaczono do dofinansowania. Ośrodek na realizację Programu otrzymał środki finansowe PFRON w dwóch transzach:

I transza - 205 758 zł, II transza – 275 764 zł (łącznie 481 522 zł).

Ośrodek pozytywnie rozpatrzył 44 wnioski (zawarto 44 umowy na kwotę 450 018 zł – wypłacono dofinansowanie w wysokości 441 996 zł). Na obsługę realizacji programu wypłacono 880 zł.

V. REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU USTAWY O ŚWIADCZENIACH RODZINNYCH, O POMOCY OSOBOM UPRAWNIONYM DO ALIMENTÓW ORAZ O DODATKACH MIESZKANIOWYCH

1. Świadczenia rodzinne

Świadczeniami rodzinnymi są:

- zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
- świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny i świadczenie pielęgnacyjne,
- zapomoga wypłacana przez gminy,
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka.

Kwoty kryteriów dochodowych od dnia 1.11.2012 r. wynoszą 539 zł na osobę w rodzinie lub 623 zł na osobę w rodzinie, w której jest dziecko niepełnosprawne. Wypłacane świadczenia wynoszą:

- 77 zł na dziecko do 5 lat,
- 106 zł na dziecko w wieku od 6 do 18 lat,
- 115 na dziecko w wieku od 19 do 24 lat.

W 2013 r. przyjęto 12 512 wniosków o przyznanie świadczeń rodzinnych, w tym:

- zasiłki rodzinne i opiekuńcze - 10 562,
- jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka - 1 950.

W sprawie świadczeń rodzinnych wydano 17 997 decyzji dla 10 253 rodzin, z tego 5 676 rodzinom przyznano zasiłki rodzinne (w tym: na 1 dziecko - 2 569 rodzinom, na 2 dzieci - 2 208 rodzinom, na 3 dzieci - 691 rodzinom, na 4 i więcej dzieci - 208 rodzinom), w tym:

- przyznających - 13 859,
- odmownych - 1 262,
- zmieniających/uchylających - 1 084,
- stwierdzających nienależnie pobrane świadczenia - 533,
- rozkładających na raty należności z tytułu nienależnie pobranego świadczenia - 62,
- częściowo umarzających należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń - 50,
- odmawiających umorzenia nienależnie pobranych świadczeń - 57,
- uchylających z powodu zastosowania przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego - 166,
- całkowicie umarzających należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń - 24,
- umarzających postępowanie, stwierdzających wygaśnięcie decyzji, wstrzymujących i wznowiających wypłatę świadczeń - 900.

Tabela Nr 30. Informacja dotycząca wydatkowanych środków, liczby wypłaconych świadczeń z podziałem na poszczególne rodzaje zasiłków i świadczeń

L.p.	Wyszczególnienie	Kwota wydatków	Liczba świadczeń
1.	Zasiłki rodzinne	12 002 710	122 730
2.	Dodatki do zasiłków rodzinnych, z tego z tytułu:	6 548 815	43 025
2.1.	urodzenia dziecka	755 000	755
2.2.	urodzenia dziecka zgodnie z Uchwałą nr XLII/463/05 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 30.05.2005 r.	377 500	755
2.3.	opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	1 606 165	4 026
2.4.	samotnego wychowywania dziecka	1 295 390	7 421
2.5.	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	604 180	7 986
2.6.	rozpoczęcia roku szkolnego	722 700	7 227
2.7.	podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	20 920	268
2.8.	wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	1 166 960	14 587
3.	Zasiłki rodzinne z dodatkami (wiersz 1 + wiersz 2)	18 551 525	165 755
4.	Zasiłki pielęgnacyjne	9 233 703	60 351
5.	Specjalny zasiłek opiekuńczy	107 935	212

6.	Świadczenia pielęgnacyjne	5 461 174	9 934
7.	Świadczenia opiekuńcze (wiersz 4 + wiersz 5 + wiersz 6)	14 802 812	70 497
8.	Razem (wiersz 3 + wiersz 7)	33 354 337	236 252
9.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	2 000 000	2 000
	Razem świadczenia rodzinne (wiersz 3+7+9)	35 354 337	238 252
10.	Realizacja rządowego programu wspierania osób pobierających świadczenia pielęgnacyjnego	1 333 200	8 336
11.	Składka na ubezpieczenie społeczne	1 866 773	12 568
12.	Składka na ubezpieczenie zdrowotne	178 726	3 577

Zgodnie z art. 21 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych w przypadku ustalenia, że mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego marszałek województwa wydaje decyzję przyznającą świadczenia rodzinne, które wypłaca organ właściwy. W ramach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego MOPR w 2013 r. wypłacił 1 037 świadczeń na kwotę 143 454 zł.

W 2013 r. dokonano zwrotu nienależnie pobranych świadczeń (w tym zwroty w wyniku zgonu świadczeniobiorcy) w wysokości 315 200 zł.

2. Fundusz alimentacyjny i dłużnicy alimentacyjni

2.1. Fundusz alimentacyjny

W 2013 r. przyjęto 2 106 wniosków o przyznanie świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Wydano 2 609 decyzji dla 1 494 rodzin, w których było 2 229 osób uprawnionych do tych świadczeń, w tym decyzji:

- przyznających - 2 022,
- odmownych - 94,
- zmieniających - 247,
- stwierdzających nienależnie pobrane świadczenia - 93,
- rozkładających na raty należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń - 21,
- częściowo umarzających należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń - 4,
- odmawiających umorzenia nienależnie pobranych świadczeń - 22
- uchylających decyzje i umarzających postępowanie -106.

Tabela Nr 31. Kwota wydatków wypłaconych w ramach funduszu alimentacyjnego i liczba świadczeń

Wyszczególnienie	Kwota wydatków	Liczba świadczeń
Fundusz alimentacyjny	10 213 810	27 428

W 2013 r. dokonano zwrotu:

- nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego - 54 942 zł,
- nienależnie pobranej zaliczki alimentacyjnej - 2 698 zł.

2.2. Dłużnicy alimentacyjni

W 2013 r. wydano 3 657 decyzji w sprawach dotyczących dłużników alimentacyjnych, w tym:

- o zwrocie należności przez dłużnika alimentacyjnego - 2 351,
- w sprawie uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych - 448,
- wydanych na wniosek dłużnika alimentacyjnego dotyczących zadłużenia z tytułu wypłaconego funduszu alimentacyjnego - 405, w tym:
 - ✓ odmawiających umorzenia - 218,
 - ✓ rozkładających na raty - 123,
 - ✓ odraczających termin płatności - 61,
 - ✓ umarzających częściowo zadłużenie - 3,
- w wydanych na wniosek dłużnika alimentacyjnego dotyczących zadłużenia z tytułu wypłaconej zaliczki alimentacyjnej - 13, w tym:
 - ✓ odmawiających umorzenia - 12,
 - ✓ umarzających częściowo zadłużenie - 1,
- umarzających postępowanie - 440.

W 2013 r. dokonano zwrotu świadczeń:

- przez dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego - 1 283 338 zł,
- przez dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconej zaliczki alimentacyjnej - 137 619 zł.

W 2013 r. podjęto 5 305 postępowań wobec dłużników alimentacyjnych.

Tabela Nr 32. Informacja w zakresie podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych w roku 2013

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba podjętych działań
1	Wydanie wniosku o przeprowadzenie wywiadu alimentacyjnego	561
2	Przeprowadzenie wywiadu alimentacyjnego	587
3	Przekazanie komornikowi sądowemu informacji pochodzących z wywiadu alimentacyjnego oraz oświadczenia majątkowego	587
4	Zwrócenie się z wnioskiem do starosty o podjęcie działań zmierzających do aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego	492
5	Zobowiązanie się dłużnika alimentacyjnego do zarejestrowania się w urzędzie pracy jako bezrobotny albo poszukujący pracy	53
6	Wszczęcie postępowania dotyczącego uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	871
7	Wydanie decyzji o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	395
8	Wydanie decyzji o umorzeniu postępowania dotyczącego uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	437
9	Złożenie wniosku o ściganie za przestępstwa określone w art. 209 § 1 Kodeksu karnego	518
10	Skierowanie wniosku o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego	393
11	Skierowanie wniosku o zwrot zatrzymanego prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego	10
12	Przekazanie informacji gospodarczej do biura informacji gospodarczej o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy w przypadku powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy (należności wypłacone z tytułu świadczeń z funduszu alimentacyjnego i zaliczki alimentacyjnej)	251
13	Złożenie do Sądu wniosku w sprawie ustanowienia kuratora dłużnikowi alimentacyjnemu	150
Łącznie		5 305

Z dniem 1 stycznia 2013 r. weszły w życie zmiany przepisów ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych. Dotyczyły one:

- 1) zasad przyznawania prawa do świadczenia pielęgnacyjnego – zmiana kryteriów. Osoby uprawnione do świadczenia pielęgnacyjnego na podstawie przepisów dotychczasowych zachowały prawo do tego świadczenia do dnia 30.06.2013 r. Po tej dacie należało ponownie złożyć wniosek wg nowych przepisów na świadczenie pielęgnacyjne bądź specjalny zasiłek opiekuńczy. Powyższe zmiany spowodowały znaczny spadek liczby osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne. Pod koniec 2013 r. świadczenie pielęgnacyjne wypłacone było zaledwie 587 wnioskodawcom, kiedy w analogicznym okresie 2012 r. osób uprawnionych do świadczenia pielęgnacyjnego odnotowano 1054. Na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu wspierania osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne przyznawana była z urzędu, niezależnie od dochodu, pomoc finansowa w wysokości 200 zł miesięcznie.
- 2) wprowadzenia od dnia 1.01.2013 r. nowego rodzaju świadczenia w postaci specjalnego zasiłku opiekuńskiego. W myśl znowelizowanych przepisów specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje osobie, na której ciąży obowiązek alimentacyjny, jeżeli rezygnuje z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą niepełnosprawną. Wprowadzono przy tym konieczność badania sytuacji dochodowej rodziny oraz obligatoryjny wymóg przeprowadzania rodzinnych wywiadów środowiskowych w miejscu zamieszkania osób ubiegających się o świadczenie i osób wymagających opieki.
- 3) wprowadzenia kryterium dochodowego uprawniającego do otrzymania jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka (kryterium wynosi 1 922 zł w przeliczeniu na jedną osobę w rodzinie).

3. Dodatki mieszkaniowe

Dodatek mieszkaniowy przyznawany jest na podstawie ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych na wniosek osoby uprawnionej do dodatku mieszkaniowego w drodze decyzji administracyjnej na okres 6 miesięcy, licząc od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu złożenia wniosku w formie decyzji.

W 2013 r. złożono 12 484 wniosków o przyznanie dodatku mieszkaniowego. Wydano 13 138 decyzji dla 6 195 rodzin, w tym:

- przyznających - 11 905,
- odmownych - 579,
- zmieniających/uchylających - 91,
- wstrzymujących wypłatę dodatku mieszkaniowego - 181,
- wznawiających wypłatę dodatku mieszkaniowego - 114,
- stwierdzających wygaśnięcie decyzji - 90,
- stwierdzających umorzenie postępowania - 178.

W 2013 roku wyznaczono 723 wywiady środowiskowe. Po ustaleniu terminu przeprowadzenia wywiadu 62 wnioskodawców zrezygnowało z ubiegania się o przyznanie dodatku mieszkaniowego. Natomiast w wyniku przeprowadzonych wywiadów wydano 51 decyzji odmawiających przyznania dodatku mieszkaniowego oraz 605 decyzji przyznających dodatek mieszkaniowy, a 5 wywiadów środowiskowych wyznaczonych w 2013 r. znajduje się w trakcie załatwiania.

Tabela Nr 33. Szczegółowa informacja dotycząca wydatkowanych środków na dodatki mieszkaniowe w 2013r.

Wyszczególnienie	Kwota dodatków mieszkaniowych
Dodatki mieszkaniowe przyznane decyzją (z tego użytkownikom mieszkań):	16 287 416
- komunalnych	7 082 741
- spółdzielczych	5 633 316
- wspólnot mieszkaniowych	1 421 454
- prywatnym	80 225
- towarzystw budownictwa społecznego	1 612 956
- innych	456 725
Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych (z tego użytkownikom mieszkań):	72 235
- komunalnych	26 344
- spółdzielczych	31 462
- wspólnot mieszkaniowych	7 942
- prywatnym	261
- towarzystw budownictwa społecznego	4 790
- innych	1 436
Średnia kwota wypłaconych dodatków (z tego użytkownikom mieszkań):	225
- komunalnych	269
- spółdzielczych	179
- wspólnot mieszkaniowych	179
- prywatnym	307
- towarzystw budownictwa społecznego	337
- innych	318

VI. WSPÓŁPRACA MOPR Z INNYMI PODMIOTAMI

1. W 2013 r. w celu zapewnienia pomocy osobom i rodzinom będącym w trudnej sytuacji życiowej MOPR współpracował z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi, a w szczególności:
 - z Dziennym Domem Pomocy Społecznej w Białymstoku - zapewnienie posiłku, usług opiekuńczych w formie organizacji czasu wolnego, gimnastyki usprawniającej,
 - z Caritas Archidiecezji Białostockiej - kierowanie bezdomnych do domu dla bezdomnych, noclegowni, ogrzewalni; kierowanie osób/rodzin w celu zaopatrzenia w odzież; kierowanie osób bezrobotnych/zagrożonych wykluczeniem społecznym do uczestnictwa Centrum Integracji Społecznej; w zakresie zapewnienia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania; kierowanie osób/rodzin celem uzyskania pomocy żywnościowej oraz pomocy żywnościowej w ramach programu PEAD; współdziałanie przy organizacji spotkania integracyjnego z osobami bezdomnymi i zagrożonymi bezdomnością z terenu Białegostoku z okazji „Międzynarodowego Dnia Walki z Ubóstwem”; z parafialnymi oddziałami Caritas Archidiecezji Białostockiej - organizowanie czasu wolnego dzieciom, zapewnienie wypoczynku letniego i zimowego dzieciom z rodzin najuboższych;
 - z Polskim Czerwonym Krzyżem, Polskim Komitetem Pomocy Społecznej - w zakresie zapewnienia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, kierowanie osób/rodzin celem uzyskania pomocy żywnościowej oraz pomocy żywnościowej w ramach programu PEAD; w zakresie zapewnienia wyprawki szkolnej i wypoczynku letniego i zimowego dzieciom z rodzin najuboższych,
 - ze Stowarzyszeniem „Ku Dobrej Nadziei” – zapewnienie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, kierowanie bezdomnych do ogrzewalni; kierowanie osób wykluczonych społecznie, w tym bezrobotnych do uczestnictwa Centrum Integracji Społecznej, kierowanie osób/rodzin celem uzyskania pomocy żywnościowej, w tym w ramach programu PEAD;
 - ze Stowarzyszeniem na rzecz rodziny i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym „HOLOS” – kierowanie osób wykluczonych społecznie, w tym bezrobotnych do uczestnictwa Centrum Integracji Społecznej,
 - ze Stowarzyszeniem Pomocy Rodzinie „Droga” – kierowanie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym do uczestnictwa w Klubie Integracji Społecznej, kierowanie osób/rodzin celem uzyskania pomocy żywnościowej, w tym w ramach programu PEAD; w zakresie zapewnienia wypoczynku letniego i zimowego dzieciom z rodzin najuboższych, w zakresie udzielania pomocy rodzinom wykazującym bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
 - z Prawosławnym Ośrodkiem Miłosierdzia Diecezji Białostocko-Gdańskiej ELEOS - kierowanie dzieci do świetlic terapeutycznych, kierowanie osób/rodzin celem uzyskania pomocy żywnościowej, w tym w ramach programu PEAD, w zakresie zapewnienia wypoczynku letniego i zimowego dzieciom z rodzin najuboższych,
 - ze Zgromadzeniem Sióstr Pasterzanek - kierowanie dzieci do świetlicy,
 - ze Stowarzyszeniem Penitencjarnym „PATRONAT”- kierowanie bezdomnych osób opuszczających zakłady karne do schroniska, kierowanie osób/rodzin celem uzyskania pomocy żywnościowej, w tym w ramach programu PEAD,
 - z Zarządem Mienia Komunalnego - informowanie klientów o możliwości ubiegania się o mieszkanie z zasobów gminy, popieranie ich wniosków o przydział lokalu, udzielanie informacji osobom i rodzinom zamieszkującym w lokalach komunalnych o możliwości przystąpienia do „Programu Pomocy Osobom i Rodzinom Zagrożonym Eksmisją” oraz o możliwości uzyskania ulg w opłatach mieszkaniowych,
 - z Powiatowym Urzędem Pracy w Białymstoku, doradcami zawodowymi - kierowanie osób do prac społecznie użytecznych, na kursy, szkolenia, do klubu pracy; w celu uzyskania statusu osoby bezrobotnej,
 - ze Stowarzyszeniem Kontakt Miast Białystok – Eindhoven - kierowanie osób i rodzin celem uzyskania pomocy żywnościowej, w tym w ramach programu PEAD,
 - z Towarzystwem Przyjaciół Dzieci, Związkiem Harcerstwa Polskiego, Stowarzyszeniem „Jeden Świat”, Departamentem Edukacji Urzędu Miejskiego w Białymstoku, Zgromadzeniem Zakonnym Służebnic Matki Dobrego Pasterza Nasz Dom „Dobry Pasterz”- w zakresie zapewnienia wypoczynku letniego i zimowego dzieciom z rodzin najuboższych,
 - z jednostkami ochrony zdrowia, a zwłaszcza szpitalami - w celu objęcia osób nieubezpieczonych ubezpieczeniem zdrowotnym, a w razie potrzeby - usługami opiekuńczymi po zakończeniu leczenia,
 - z lekarzami rodzinnymi, pielęgniarkami środowiskowymi - wymiana informacji, wspólne wizyty w środowisku, uzyskanie zaświadczeń o stanie zdrowia klientów pomocy społecznej,

- ze szkołami – współpraca z pedagogami, zapewnienie posiłku dzieciom i młodzieży, wyposażenie uczniów w podręczniki i przybory szkolne,
 - z sądami, kuratorami sądowymi - wymiana informacji, kierowanie wniosków o objęcie kuratelą,
 - Policją, Strażą Miejską oraz mieszkańcami miasta Białegostoku we wskazywaniu miejsc pobytu osób bezdomnych w celu objęcia ich ochroną przed skutkami zimy,
 - z wychowawcami podwórkowymi - organizowanie czasu wolnego dzieciom,
 - z klubami abstynenckimi, Stowarzyszeniem Rodzin Abstynenckich „Przymierze”, poradniami i ośrodkami terapii, dzielnicowymi - kierowanie osób uzależnionych i współuzależnionych na terapię, kierowanie celem uzyskania diagnozy w zakresie uzależnienia od alkoholu,
 - z Klubem Pacjenta „Przystań”, Stowarzyszeniem Samopomocowym „Radość” Dzielnicy Dziesięciny II, Stowarzyszeniem „Pomoc Osobom z Chorobą Alzheimera” - w sprawach osób starszych, samotnych, niepełnosprawnych.
2. Zadania Środowiskowego Domu Samopomocy realizowano we współpracy z następującymi podmiotami:
- rodzina, opiekunowie,
 - poradnie zdrowia psychicznego, szpital psychiatryczny, inne zakłady opieki zdrowotnej,
 - kościoły i związki wyznaniowe, Archidiecezjalne Wyższe Seminarium Duchowne,
 - ośrodki kultury i organizacje kulturalno-rozrywkowe: Klub Garnizonowy Jednostki Wojskowej w Białymstoku, Departament Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Białymstoku, Szkoła Tańca „Twist”, Zespół Szkół Specjalnych Nr 11, 16 i 17 w Białymstoku, Szkoła Katolicka im. Matki Bożej Miłosierdzia w Białymstoku, Akademia Tańca „Szał”, Państwowa Szkoła Muzyczna II w Białymstoku i w Elku, Opera i Filharmonia Podlaska, pracownia muzyczna w Domu Pomocy Społecznej przy ul. Baranowickiej w Białymstoku, Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego Działu Zbiorów Specjalnych, Galeria im. Śleńdzińskich przy ul. Waryńskiego,
 - placówki oświatowe, inne jednostki świadczące usługi na rzecz osób niepełnosprawnych (w tym warsztaty terapii zajęciowej, zakłady aktywizacji zawodowej, spółdzielnie socjalne, centra integracji społecznej i klub integracji społecznej),
 - organizacje pozarządowe m.in. Klub Integracyjny dla Dorosłych Osób Niepełnosprawnych Intelakualnie „ALPI”, Stowarzyszenie „My dla innych”.
3. Zadania z zakresu wspierania rodzin, w których występują trudności opiekuńczo-wychowawcze w opiece nad dziećmi realizowano we współpracy z jednostkami administracji rządowej, samorządowej, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami działającymi na rzecz rodziny, takimi jak:
- jednostki organizacyjne MOPR i pracownicy socjalni (szczególnie zajmujący się procedurą Niebieskiej Karty),
 - żłobki, przedszkola, szkoły: podstawowe, gimnazjalne, ponadgimnazjalne,
 - pogotowie opiekuńcze, świetlice socjoterapeutyczne, zawodowe rodziny zastępcze, POW „Jedynka” i „Dwójka”, rodzinne pogotowie opiekuńcze,
 - organizacje pozarządowe, stowarzyszenia m.in.: Centrum Darów „Samarytanin”, „Caritas”, „Eleos”, „Droga”, „Wiosna”, „Kontakt Miast Białystok-Eindhoven”, „Przyjaciele”, „Szansa”, KLANZA, Monar, Fundacja Edukacji i Twórczości, EUREKA, MOKiT, TPD, RODK, Axon,
 - kuratorzy sądowi, sąd rejonowy i okręgowy, komornicy,
 - szpitale i poradnie lekarskie, lekarze rodzinni, położne; poradnie zdrowia psychicznego, poradnie terapii uzależnień, ETAP, poradnie pedagogiczno-psychologiczne,
 - Urząd Miejski, Komenda Miejska Policji, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Zarząd Mienia Komunalnego.
4. Zadania z zakresu organizacji pieczy zastępczej w MOPR realizował Zespół ds. Pieczy Zastępczej przy współpracy ze środowiskiem lokalnym, z sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi.
- W ramach współpracy podejmowane były m.in. następujące działania:
- spotkanie z przedstawicielami wymiaru sprawiedliwości, które odbyło się w siedzibie Sądu Rejonowego w Białymstoku przy ul. Mickiewicza 103;
 - realizacja projektu pt.: „Innowacyjny system wsparcia wychowanków instytucji opieki zastępczej w Białymstoku” (we współdziałaniu Fundacją Edukacji i Twórczości):
 - ✓ 4 dzieci z rodzin zastępczych uczestniczyło w Treningu Zastępowania Agresji,
 - ✓ około 130 osób z rodzin zastępczych wzięło udział w Pikniku Rodzinnym zorganizowanym w Świętej Wodzie;

- udział pracowników Ośrodka w posiedzeniach zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka i rodziny w placówkach opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie miasta Białystok, w trakcie których analizowano sytuację życiową i rodzinną poszczególnych dzieci;
 - udział w grupach roboczych powołanych przez Zespół Interdyscyplinarny w Mieście Białystok do pracy z rodzinami, co do których istniało podejrzenie, że są dotknięte problemem przemocy w rodzinie;
 - do projektu „Innowacje 15+” realizowanym m.in. przez Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży OHP, zostało zgłoszonych 30 wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej. Ośmioro z nich zakwalifikowało się do udziału w projekcie. Celem projektu „Innowacje 15+” było upowszechnienie i wdrożenie na terenie województwa podlaskiego nowych metod wczesnej interwencji socjalnej i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu młodzieży powyżej 15 roku życia;
 - w projekcie „Aktywność kluczem do sukcesu” realizowanym przez MOPR z EFS uczestniczyło 4 wychowanków rodzin zastępczych. Wychowankowie wzięli udział w warsztatach rozwoju osobistego oraz aktywizacji zawodowej. Ponadto 3 osoby skorzystały z warsztatów tradycji ludowej, 4 z wyjścia do teatru, 2 ukończyły kurs prawa jazdy.
5. Klub Seniora w zakresie realizacji zadań współpracował z następującymi podmiotami: Stowarzyszenie „Latarnicy.pl”, Uniwersytet Trzeciego Wieku, Akademia +50, Stowarzyszenie Pomocy Osobom Samotnym i Samotnym Niepełnosprawnym „Nadzieja”, Zarząd Okręgowego Polskiego Związku Emerytów Rencistów i Inwalidów, Stowarzyszenie Samopomocowe Rada Seniorów Dzielnicy Antoniuk, „Radość”, „Orchidea”; Grupa Samopomocowa „Sokoły”, Fundacja „DOM”, Duszpasterstwo Emerytów i Rencistów, Książnica Podlaska Filia Nr 1, Książnica Podlaska Dział Zbiorów Specjalnych, Zespół Szkół Gastronomicznych, Polskie Stowarzyszenie Pedagogów i Animatorów „KLANZA”, przedszkola samorządowe.
6. Współpraca w zakresie organizacji praktyk zawodowych; udział MOPR w projektach badawczych. MOPR współpracował z uczelniami, zwłaszcza z Uniwersytetem w Białymstoku i Niepaństwową Wyższą Szkołą Pedagogiczną w Białymstoku w zakresie odbywania praktyk zawodowych przez studentów, głównie z kierunku Praca socjalna:
- liczba osób, które odbywały praktyki w MOPR - 24 (praktykanci mieli możliwość zapoznania się z charakterystyką pracy w Ośrodku, w szczególności z warsztatem pracy pracownika socjalnego),
 - liczba osób, którym umożliwiono przeprowadzenie badań naukowych - 14, w tym do napisania prac licencjackich, magisterskich - 7 studentom.
- Zgodę na przeprowadzenie badań naukowych wyrażono w zakresie następującej tematyki:
- interdyscyplinarna współpraca na rzecz rodzin z problemami przemocy (wyniki zostały zaprezentowane na konferencji naukowej w ramach XXIII Zjazdu Polskiego Stowarzyszenia Pracy Socjalnej),
 - działania grup roboczych na rzecz rodzin z problemem przemocy,
 - zjawisko przemocy w rodzinie – projekt realizowany na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej we współpracy z firmą badawczą IPSOS Polska przez zespół badawczy Szkoły Wyższej Psychologii Społecznej.

VII. KADRA MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY RODZINIE

Na dzień 31.12.2013 r. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku zatrudniał 414 osób, spośród których 167 stanowili pracownicy socjalni.

315 pracowników MOPR posiadało wykształcenie wyższe, 72 osoby - policealne, 25 osób - średnie, 1 osoba - zasadnicze zawodowe i 1 osoba - podstawowe. Specjalizacją legitymowało się 50 pracowników Ośrodka, w tym: specjalizację I stopnia w zawodzie pracownik socjalny posiadało 36 osób, specjalizację II stopnia w zawodzie pracownik socjalny 3 osoby, specjalizację z organizacji pomocy społecznej 11 osób. W 2013 r. odbyły się 92 szkolenia (uczestniczyło w nich 293 pracowników) oraz 31 konferencji (uczestniczyły 173 osoby), przy czym niektórzy pracownicy kilkakrotnie brali udział w kursach, szkoleniach i konferencjach.

W ramach podnoszenia kwalifikacji pracownicy Zespołu ds. Pieczy Zastępczej uczestniczyli w szkoleniach:

- trenerów programu PRIDE: Rodzinna Opieka Zastępcza/Adopcja;
- „Rodzinna piecza zastępcza – kwalifikacja, szkolenie, ocena i nadzór – praktyka i aspekty prawne;
- „Zrozumieć dziecko z FAS, ADHD, PTSD. Strategie pracy dla rodziców i wychowawców”;
- „Być rodzicem nastolatka, czyli jak utrzymać dobry kontakt z dzieckiem. Strategie pracy dla rodziców i wychowawców”.

MOPR zorganizował szkolenia:

- „Motywowanie osób współzależnionych do udziału w terapii” - udział 14 pracowników,
- „Interwencja kryzysowa wobec osób przeżywających kryzys utraty ” - udział 18 pracowników,

- Studium przeciwdziałania przemocy w rodzinie I stopnia - udział 14 pracowników.

Dyrekcja oraz upoważnieni pracownicy wielokrotnie udzielali informacji bądź wypowiedzieli się w mediach na tematy z zakresu pomocy społecznej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, świadczeń rodzinnych.

VIII. PRZEPISY PRAWNE

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej Miasta Białymstoku, która w roku 2013 zadania gminy i powiatu realizowała w oparciu o niżej wymienione przepisy:

1. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Białegostoku na lata 2011 - 2020 przyjęta Uchwałą Nr XXI/199/11 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 30 grudnia 2011 r.,
2. Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011 - 2015 przyjęty Uchwałą Nr VII/40/11 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 28 lutego 2011 r.,
3. Program Pomocy Społecznej Miasta Białegostoku na lata 2011 - 2013 przyjęty Uchwałą XII/97/11 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 30 maja 2011 r.,
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2013 r. poz.182, z późn. zm.),
5. Ustawa z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz. U. 2005 r. Nr 267, poz. 2259, z późn. zm.),
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.),
7. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375, z późn. zm.),
8. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008r. Nr 164, poz. 1027, z późn. zm.),
9. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r. poz.1356, z późn. zm.),
10. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225, z późn. zm.),
11. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2011 r. Nr 264, poz. 1573, z późn. zm.),
12. Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585, z późn. zm.),
13. Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r. poz. 267),
14. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2013 r. poz. 788, z późn. zm.),
15. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992, z późn. zm.),
16. Ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2012 r. poz. 1015 z późn. zm.),
17. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.),
18. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2012 r. poz. 1228, z późn. zm.),
19. Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2001r. Nr 71, poz. 734, z późn. zm.),
20. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2012 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. z 2012 r. poz. 823),
21. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2012 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu wspierania osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne (Dz. U. z 2012r. poz. 732),
22. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 marca 2013 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu wspierania osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne (Dz. U. z 2013 r. poz. 413),
23. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. Nr 149, poz. 887 z późn. zm.),
24. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 sierpnia 2012 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny oraz wysokości świadczeń rodzinnych (Dz. U. z 2012 r. poz.959),
25. oraz inne ustawy i przepisy wykonawcze z zakresu pomocy społecznej.

Opracowanie:

Katarzyna Beata Tworkowska

Wiesława Milewska-Bąk